Raport de Cercetare

BAROMETRUL ECONOMIEI SOCIALE ȘI AL PARTICIPĂRII CIVICE ÎN MEDIUL RURAL

Cercetare regională și dialog pentru consolidarea cooperării dintre administrația publică și societatea civilă

BUNETI

Data: 14 octombrie 2026

Întocmit de: Asociația BUNETI

Contact: asociatiabuneti@gmail.com

Reprezentant: Busa Nicoleta

Beneficiar: Secretariatul General al Guvernului, prin Serviciul pentru suport strategic și cooperare cu mediul asociativ

CUPRINS

Scopul proiectului de cercetare 3
Rezumat – Concluzii principale și recomandări 4
Rezultate în detaliu dezvoltate pentru Populația Generală 6
Descrierea eșantionului 6
Viața în localitatea de reședință 6
Participarea la activități în folosul comunității 9
Interacțiunea cu primăria / administrația locală 12
Întreprindere socială – notorietate și perspective 15
Aderarea României la OCDE 19
Sinteză – Rezultate privind Populația Generală 20
Rezultate în detaliu dezvoltate pentru Întreprinderile Sociale 21
Descrierea eșantionului 21
Evaluarea activității curente – misiune, rezultate, măsurarea impactului 21
Colaborarea și relația Întreprinderilor Sociale cu autoritățile 27
Evaluarea activității curente – dificultăți, obstacole, nevoi 29
Aderarea României la OCDE 33
Sinteză – Rezultate privind Întreprinderile Sociale 34
Rezultate în detaliu dezvoltate pentru Instituțiile Publice 35
Descrierea eșantionului 35
Familiaritatea cu economia socială 35
Colaborarea administrației locale cu întreprinderile sociale din județ 39
Măsuri / Acțiuni care pot fi luate pentru o colaborare mai bună 41
Aderarea României la OCDE 44
Sinteză – Rezultate privind Instituțiile Publice 46
Recomandări privind sustenabilitatea economiei sociale 47
Anexe 52
Chestionar adresat populației generale, cetățenilor 52
Chestionar adresat repezentanților întreprinderilor sociale 59
Chestionar adresat instituțiilor publice 68

BUNETI

Scopul proiectului de cercetare

Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural este o cercetare regională realizată de Asociația BUNETI, cu sprijinul Secretariatului General al Guvernului, prin Serviciul pentru suport strategic și cooperare cu mediul asociativ. Proiectul urmărește consolidarea cooperării dintre administrația publică și societatea civilă, pornind de la o imagine concretă asupra situației din comunitățile rurale.

Cercetarea a avut patru obiective principale:

- Să evalueze nivelul de implicare a cetățenilor în viața comunității și în relația cu autoritățile locale;
- Să analizeze comunicarea dintre cetățeni, întreprinderile sociale și administrația publică, precum și șansele de dezvoltare a unei colaborări mai strânse;
- Să măsoare cât de bine este cunoscută și înțeleasă economia socială, atât de populație, cât și de instituțiile publice;
- Să identifice direcțiile în care întreprinderile sociale ar trebui sprijinite și încurajate, astfel încât să se dezvolte împreună cu autoritățile locale.

Pentru a surprinde toate aceste perspective, **studiul a fost realizat pe trei categorii de respondenți**, fiecare cu propriul chestionar:

Populația generală din mediul rural: s-a realizat un eșantion de 212 interviuri cu locuitori din mediul rural. Chestionarul a urmărit viața în comunitate, participarea civică, relația cu primăria, încrederea în actorii locali și percepția asupra economiei sociale.

Respondenții ai fost selectați aleatoriu pe metoda rutei aleatoare.

Întreprinderile sociale: 46 de întreprinderi atestate au fost incluse în eșantion. Chestionarul a urmărit sustenabilitatea economică, misiunea și impactul social, utilitatea statutului de întreprindere socială, relația cu instituțiile publice, precum și barierele și nevoile de sprijin.

Instituțiile publice: 36 de reprezentanți ai primăriilor (UAT) din mediul rural au participat la sondaj. Chestionarul a urmărit cunoașterea economiei sociale, contactul cu întreprinderile sociale, capacitatea instituțională și disponibilitatea de colaborare.

Zona de interes a fost formată din șapte județe din vestul și nord-vestul țării: Caraș-Severin, Timiș, Arad, Bihor, Cluj, Sălaj și Hunedoara.

Intervievarea celor trei categorii permite compararea modului în care cetățenii, întreprinderile sociale și autoritățile locale văd aceleași teme: cunoașterea economiei sociale, colaborarea dintre actori și măsurile necesare pentru dezvoltarea sectorului.

Datele au fost colectate prin chestionare online, în perioada 01.09.2026 - 09.10.2026.

Rezumat – Concluzii principale și recomandări

Cele trei categorii de respondenți au fost intervievate cu chestionare diferite, adaptate caracteristicilor și nevoilor fiecăruia, astfel că rezultatele nu se compară direct, ci se citesc în paralel. Concluziile de mai jos sunt orientate spre ce se poate face.

Cetățenii: economia socială este aproape necunoscută, iar implicarea civică aparține unui grup restrâns

Deși 64% au auzit termenul de întreprindere socială, doar 8% pot spune ce înseamnă. Implicarea în comunitate este concentrată la persoanele active, de 35–54 de ani, care lucrează – cei implicați sunt și cei informați. Interesul există însă: după ce află despre ce este vorba, 89% consideră întreprinderile sociale utile, 94% ar cumpăra de la una din localitate, iar 65% ar participa la activități în folosul comunității dacă ar vedea rezultate concrete.

- Informarea trebuie făcută prin **exemple concrete din localitate** (produse, servicii, locuri de muncă create), nu prin terminologie.
- Activitățile comunitare atrag oameni dacă au **rezultate vizibile**; e nevoie de efort dedicat pentru a-i implica pe vârstnici și pe cei care nu lucrează.

Întreprinderile sociale: au nevoie de stabilitate financiară, de piață și de parteneri în administrație

Sectorul este tânăr și fragil: jumătate dintre întreprinderi nu ar fi existat fără finanțarea inițială, doar 20% își acoperă din venituri proprii cel puțin trei sferturi din cheltuieli, iar 52% spun că atestatul nu le-a adus încă niciun beneficiu concret. Ele pot fi sprijinite prin:

- **finanțare dedicată și predictibilă**, inclusiv după încheierea proiectului prin care au fost înființate – 78% au nevoie de ea în următorii doi ani;
- **facilități fiscale clare** și **mai puțină birocrație** legată de statut;
- **acces la piață**: promovarea produselor locale și deschiderea achizițiilor publice – în prezent, o singură întreprindere din 46 are contracte cu instituții publice;
- **sprijin pentru măsurarea impactului** (doar 15% o fac prin indicatori clari) – rezultatele măsurabile sunt exact ce cer primăriile pentru a avea încredere.

Primăriile: deschise colaborării, dar nepregătite – primii pași sunt în propria instituție

Primăriile au o imagine bună despre întreprinderile sociale și se declară deschise colaborării (67–89%, în funcție de domeniu), iar 78% ar cumpăra produse sau servicii de la ele. Totuși, doar 17% au colaborat efectiv, doar 14% au o persoană care se ocupă de relația cu ONG-urile și întreprinderile sociale, iar 64% recunosc că statutul este insuficient cunoscut în instituții. Ce pot face primăriile:

- **să desemneze o persoană de contact** pentru ONG-uri și întreprinderi sociale;

- **să își formeze personalul** în privința economiei sociale și a instrumentelor legale de colaborare, inclusiv achizițiile rezervate;
- **să includă economia socială în strategia locală**, să identifice întreprinderile sociale din zonă și să înceapă colaborarea acolo unde deschiderea e deja mare: servicii pentru vârstnici, activități pentru copii și tineri, integrarea persoanelor vulnerabile;
- **să își asume un rol activ**: doar un respondent din primării vede autoritățile locale în rolul principal, deși colaborarea se construiește în primul rând la nivel local.

BUNETI

Rezultate în detaliu dezvoltate pentru Populația Generală

Descrierea eșantionului

34% din interviuri au fost realizate în județul Caraș Severin, 60% în Timiș, Arad, Bihor, Cluj.

60% au fost realizate în localități rurale cu 1.400 locuitori sau mai puțin – grup de interviuri pe care îl vom identifica ca făcând parte din Rural mic, iar 40% în mediul Rural mare, localități cu mai mult de 1.400 locuitori.

Cei mai mulți dintre persoanele intervievate locuiesc în localitatea de reședință de mai bine de 20 de ani, 15% de 11-20 ani, iar 18% de 10 ani sau mai puțin.

Sexul respondenților

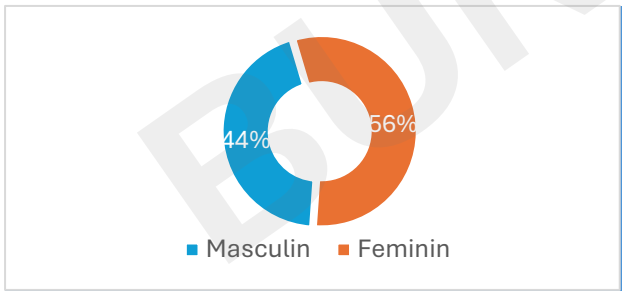

Distribuția pe grupe de vârstă

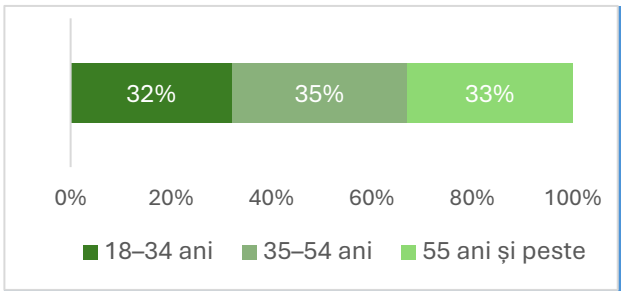

60% din ei lucrează, fie ca angajat, fie pe cont propriu, iar 40% nu lucrează.

Viața în localitatea de reședință

Mulțumirea față de viața din localitate și evoluția recentă

Respondenții au o percepție pozitivă asupra vieții în localitatea lor. Trei din patru (76%) se declară cel puțin mulțumiți: cei mai mulți aleg varianta de mijloc, „mulțumit(ă)" (41%), iar 35% sunt destul de sau foarte mulțumiți. Aproximativ unul din patru respondenți (24%) este puțin sau deloc mulțumit de viața din localitate.

Figura 1. Cât de mulțumit(ă) sunteți, în general, de viața în localitatea dumneavoastră?

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar populație generală; Bază: total eșantion, N = 212

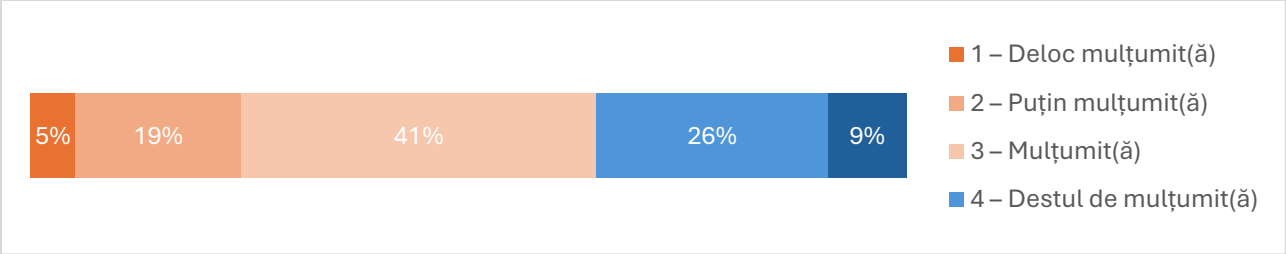

Evoluția recentă este percepută, de asemenea, mai degrabă favorabil: aproape jumătate dintre respondenți (48%) consideră că situația localității s-a îmbunătățit în ultimii doi ani (26% „mult", 22% „puțin"), 42% că a rămas aproximativ la fel și doar 8% că s-a înrăutățit.

Optimismul nu este distribuit uniform. **Femeile sunt mai optimiste decât bărbații**: 41% dintre femei sunt destul de sau foarte mulțumite, față de 29% dintre bărbați, iar 58% dintre femei văd o îmbunătățire a situației localității, față de 36% dintre bărbați. **Persoanele de peste 55 de ani și cele care nu lucrează sunt cele mai critice**: doar 20% dintre vârstnici sunt destul de sau foarte mulțumiți, iar 34% sunt nemulțumiți.

Tabel 1. Mulțumirea față de viața în localitate și percepția evoluției, pe categorii de respondenți

	Total	Femei	Bărbați	18–34 ani	35–54 ani	55 ani +	Lucrează	Nu lucrează
Destul de / foarte mulțumiți (4–5)	35%	41%	29%	41%	45%	20%	43%	24%
Puțin / deloc mulțumiți (1–2)	24%	16%	34%	22%	16%	34%	20%	29%
Situația s-a îmbunătățit (mult + puțin)	48%	58%	36%	50%	55%	39%	55%	38%

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar populație generală; Baze: Total = 212, Femei = 118, Bărbați = 94, 18–34 ani = 68, 35–54 ani = 74, 55 ani + = 70, Lucrează = 127, Nu lucrează = 85. Valorile marcate cu verde / roșu sunt semnificativ mai mari / mai mici decât în restul eșantionului (nivel de încredere 90%).

Atașamentul față de localitate

Atașamentul față de localitate este ridicat: 75% dintre respondenți ar dori să locuiască în aceeași localitate și peste cinci ani (41% „cu siguranță"), în timp ce 19% probabil sau cu siguranță nu ar dori acest lucru. Intenția de a rămâne este cea mai fermă în rândul celor de 35–54 de ani (85%) și cea mai slabă la tineri: doar 63% dintre cei de 18–34 de ani își doresc să rămână, iar 29% spun că probabil sau sigur nu ar rămâne. Rezultatul confirmă riscul de plecare a tinerilor, semnalat și ca una dintre problemele principale ale localităților.

Problemele localității

Figura 2. Care considerați că sunt cele mai importante probleme ale localității? (maximum 3 răspunsuri)

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar populație generală; Bază: total eșantion, N = 212; procentele însumează peste 100%.

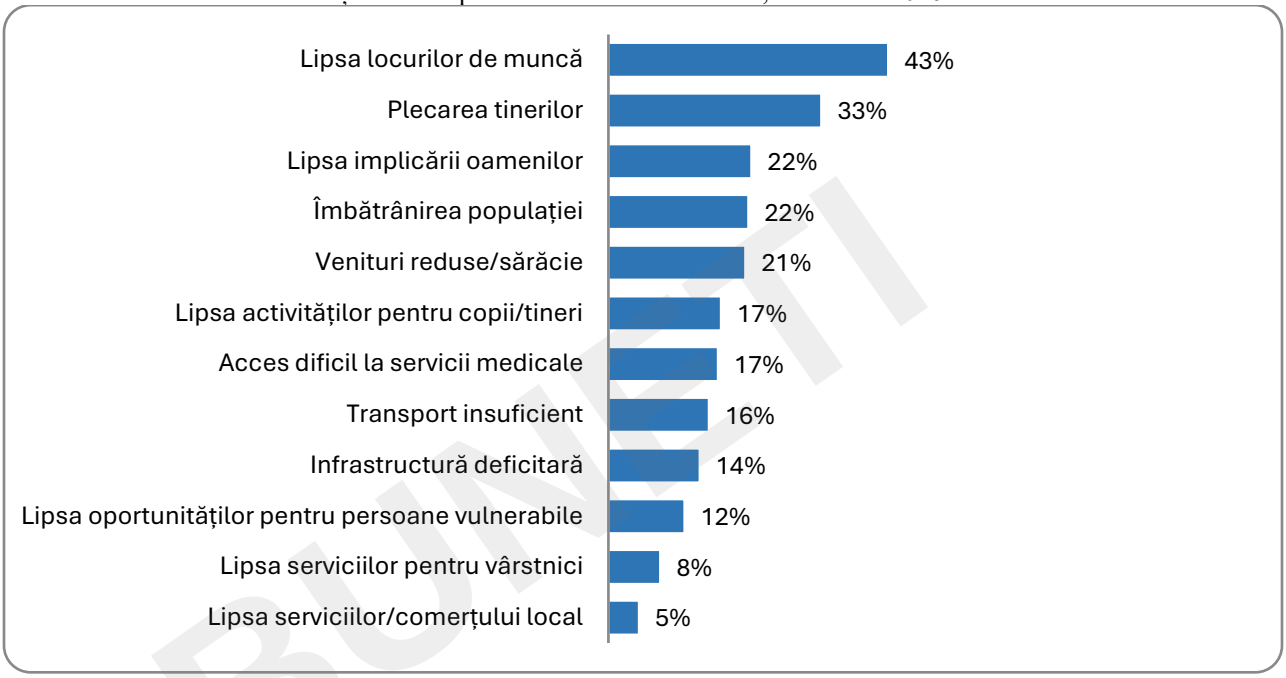

Problemele considerate cele mai importante sunt de natură economică și demografică. Pe primul loc se află **lipsa locurilor de muncă** (43%), urmată de **plecarea tinerilor** (33%). Pe locurile următoare, la valori apropiate, se situează lipsa implicării oamenilor (22%), îmbătrânirea populației (22%) și veniturile reduse (21%).

Problemele legate de servicii – acces la servicii medicale, servicii pentru vârstnici, transport – sunt menționate de 34% dintre respondenți, mai frecvent de femei (41%) decât de bărbați (27%).

Tabel 2. Cele mai importante probleme ale localității

Categorii de probleme – cel puțin un respondent a menționat problema conținută de categorie	**Total**	**Rural mic**	**Rural mare**
Economic (locuri de muncă, venituri)	57%	67%	40%
Demografic (plecarea tinerilor, îmbătrânirea)	46%	53%	35%
Servicii (medicale, vârstnici, transport)	34%	32%	38%

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar populație generală; Baze: Total = 212, Rural mic = 128, Rural mare = 84.
Valorile marcate cu verde / roșu sunt semnificativ mai mari / mai mici decât în restul eșantionului (nivel de încredere 90%).

Diferențele cele mai clare apar în funcție de mărimea localității și de vârstă. În **satele mici** (sub 1.400 de locuitori), lipsa locurilor de muncă (53%) și plecarea tinerilor (40%) sunt semnalate mult mai des decât în satele mari (29%, respectiv 23%). În **satele mari**, accentul se mută spre lipsa activităților pentru copii și tineri (26%) și a serviciilor pentru vârstnici (14%). Lipsa locurilor de muncă este problema numărul unu mai ales pentru **tineri** (60% dintre cei de 18–34 de ani).

Femeile, care de regulă poartă responsabilitatea îngrijirii copiilor și a vârstnicilor din familie, resimt mai acut lipsa serviciilor, în special a celor pentru vârstnici, a persoanelor vulnerabile. Bărbații sunt îngrijorați de lipsa infrastructurii, a veniturilor mici și a efectelor care decurc din îmbătrânirea populației.

Tabel 3. Problemele localității, după mărimea localității și vârstă (selecție)

	Total	Rural mic	Rural mare	18–34 ani	35–54 ani	55 ani +
Lipsa locurilor de muncă	43%	53%	29%	60%	45%	26%
Plecarea tinerilor	33%	40%	23%	31%	41%	27%
Venituri reduse/sărăcie	21%	25%	15%	19%	22%	23%
Lipsa activităților pentru copii/tineri	17%	12%	26%	24%	22%	7%
Lipsa serviciilor pentru vârstnici	8%	4%	14%	4%	5%	14%

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar populație generală; Baze: Total = 212, Rural mic = 128, Rural mare = 84, 18–34 ani = 68, 35–54 ani = 74, 55 ani + = 70.
Valorile marcate cu verde / roșu sunt semnificativ mai mari / mai mici decât în restul eșantionului (nivel de încredere 90%).

Ce i-ar determina pe oameni să rămână în comunitate

Întrebați care este cel mai important lucru care i-ar face să rămână în comunitate, respondenții se împart între motive economice și motive legate de calitatea vieții. Un **loc de muncă stabil și bine plătit** (20%) și **posibilitatea de a avea propria afacere** (11%) cumulează aproape o treime din răspunsuri (31%). De cealaltă parte, **liniștea, natura și calitatea vieții de la sat** (19%) și **apropierea de familie** (10%) sunt motive importante de atașament, mai ales pentru vârstnici. Un loc de muncă este motivul principal în satele mici (28%, față de 7% în satele mari) și pentru tineri (29%).

Figura 3. Care este lucrul cel mai important care v-ar determina să rămâneți în comunitate?

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar populație generală; Bază: total eșantion, N = 212.

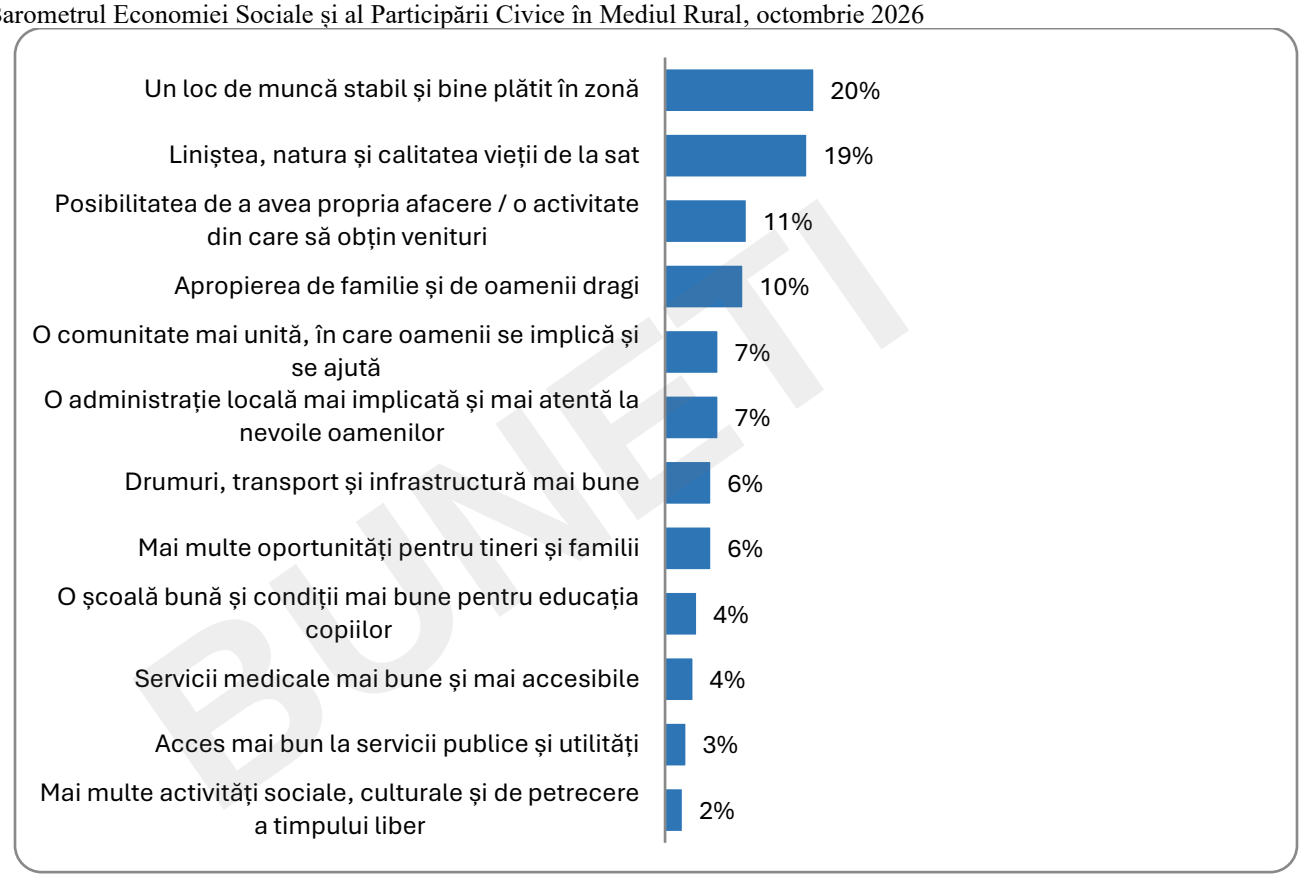

Participarea la activități în folosul comunității

Implicarea în ultimele 12 luni

În ultimele 12 luni, **44% dintre respondenți au participat personal la cel puțin o activitate în folosul comunității** – 30% de mai multe ori și 15% o singură dată. Mai mult de jumătate (56%) nu au participat la nicio astfel de activitate.

Dintre cei care s-au implicat, cei mai mulți au făcut voluntariat (52%), au participat la acțiuni de curățenie și amenajare (34%) sau la activități culturale și educative (33%). Participarea la ședințe, dezbateri sau consultări organizate de primărie este rară (13% dintre participanți).

Figura 4. La ce fel de activități ați participat? (răspuns multiplu)

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar populație generală; Bază: respondenții care au participat la activități în folosul comunității, N = 94; procentele însumează peste 100%.

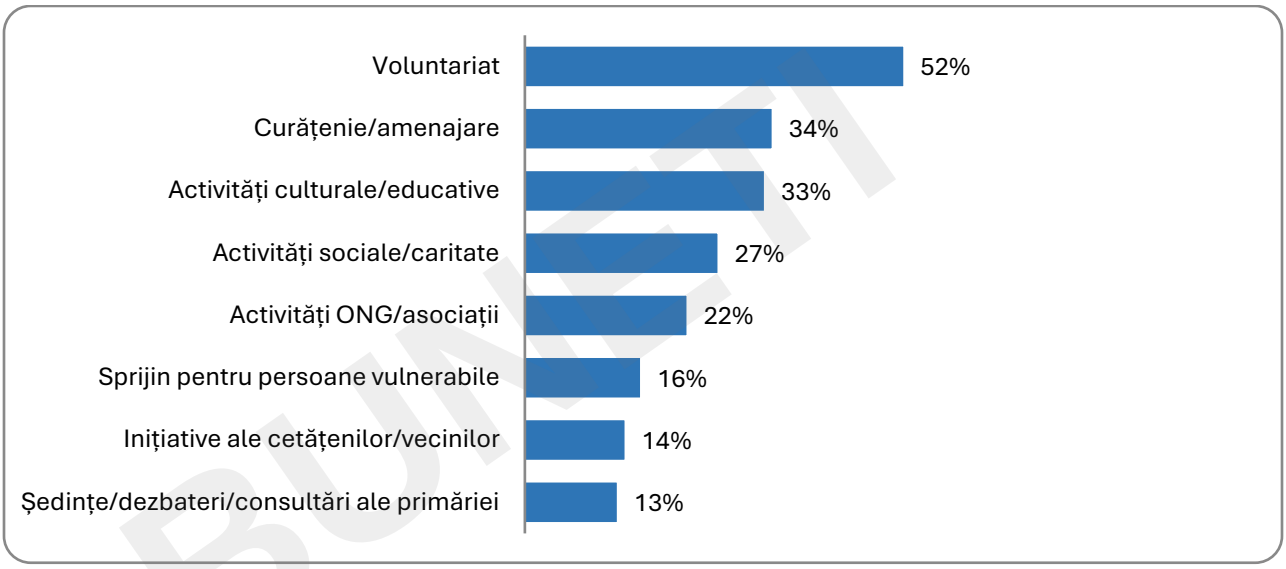

Acțiuni civice îndreptate către instituții

Implicarea civică în relația cu instituțiile este mai redusă. **40% dintre respondenți au făcut, în ultimele 12 luni, cel puțin o acțiune către o instituție**, cel mai frecvent o sesizare către primărie (23%). Propunerile către autorități (10%), participarea la ședințe sau consultări publice (10%), susținerea unei inițiative comunitare (7%) și contactarea unui ONG (4%) sunt mult mai rare. **61% nu au avut nicio inițiativă** de colaborare cu instituțiile locale sau ONG-uri pentru acțiuni privind comunitatea lor.

Tabel 4. Acțiuni civice îndreptate către instituții în ultimele 12 luni

	Total
Au făcut cel puțin o acțiune către o instituție	**40%**
Ați sesizat primăria despre o problemă	23%
Ați făcut o propunere către autorități	10%
Ați participat la o ședință/consultare publică	10%
Ați semnat/susținut o inițiativă comunitară	7%
Ați contactat un ONG/asociație pentru o problemă locală	4%
Niciuna dintre acestea	61%

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar populație generală; Bază: total eșantion, N = 212; răspuns multiplu, procentele însumează peste 100%.

Profilul celor implicați este clar: participarea este mai ridicată în rândul **persoanelor de 35–54 de ani** și, mai ales, al **celor care lucrează** – 57% dintre aceștia au participat la activități comunitare, față de doar 26% dintre cei care nu lucrează. Același tipar apare la acțiunile către instituții (48% față de 28%). Participarea efectivă este mai mare în satele mici (51%, față de 35% în satele mari), unde comunitatea pare mai strânsă.

Tabel 5. Profilul implicării civice, pe categorii de respondenți

	Total	Rural mic	Rural mare	Femei	Bărbați	18–34 ani	35–54 ani	55 ani +	Lucrează	Nu lucrează
Au participat la activități comunitare (Q12)	44%	51%	35%	44%	45%	41%	61%	30%	57%	26%
Au făcut cel puțin o acțiune către o instituție (Q14)	40%	44%	35%	40%	40%	31%	51%	37%	48%	28%
Foarte / destul de dispuși să participe pe viitor (Q15)	65%	65%	64%	69%	59%	71%	78%	44%	77%	46%

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar populație generală; Baze: Total = 212, Rural mic = 128, Rural mare = 84, Femei = 118, Bărbați = 94, 18–34 ani = 68, 35–54 ani = 74, 55 ani + = 70, Lucrează = 127, Nu lucrează = 85. Valorile marcate cu verde / roșu sunt semnificativ mai mari / mai mici decât în restul eșantionului (nivel de încredere 90%).

Disponibilitatea de implicare pe viitor

Potențialul de implicare este considerabil mai mare decât implicarea actuală: **65% dintre respondenți se declară dispuși să participe pe viitor** la activități pentru comunitate (25% foarte dispuși, 40% destul de dispuși), în timp ce 28% sunt puțin sau deloc dispuși. Femeile și bărbații participă în aceeași măsură, însă **femeile se declară mai dispuse să se implice pe viitor (69%, față de 59% dintre bărbați)**.

Chiar și dintre cei care nu au participat în ultimul an, 46% se declară dispuși să o facă – o rezervă de implicare care poate fi activată. Disponibilitatea scade puternic la persoanele de peste 55 de ani (44%) și la cei care nu lucrează (46%).

Ce îi împiedică pe oameni să se implice

Principalul obstacol în calea implicării este **lipsa timpului**, invocată de mai mult de jumătate dintre respondenți (54%). Urmează, la distanță mare, faptul că sunt prea puține activități (16%), informarea întârziată (12%) și convingerea că implicarea nu schimbă nimic (10%).

Figura 5. Ce vă împiedică cel mai mult să vă implicați? (maximum 2 răspunsuri)

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar populație generală; Bază: total eșantion, N = 212; procentele însumează peste 100%.

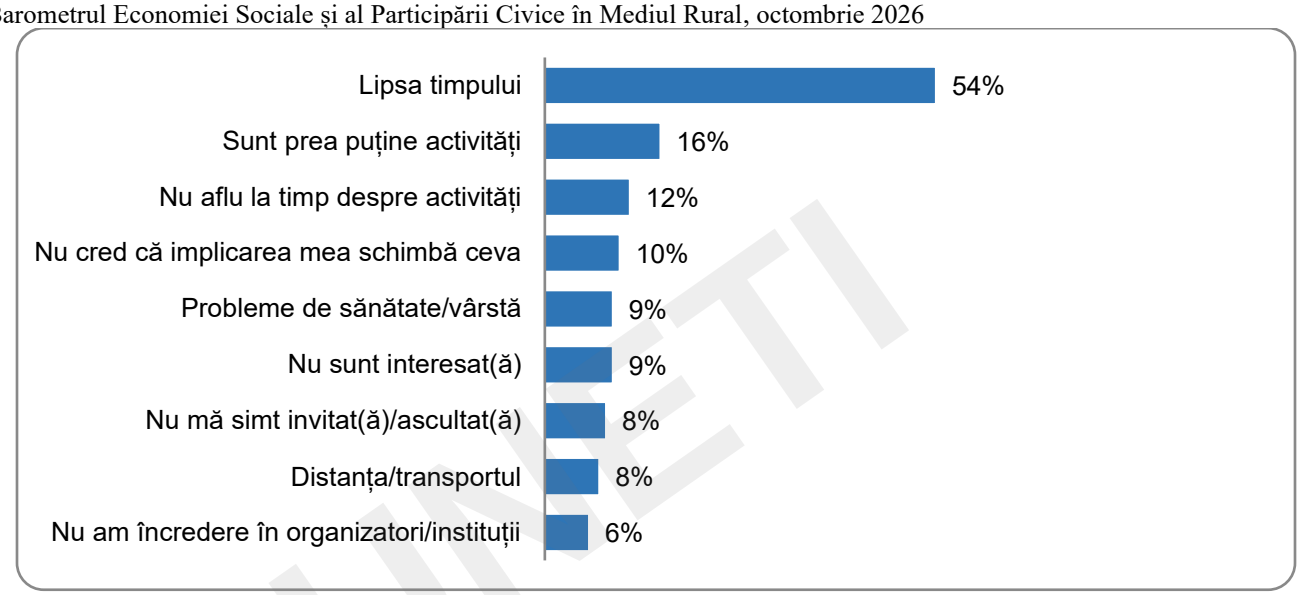

Barierele diferă fundamental în funcție de ocupare. **Pentru cei care lucrează, problema este timpul** (71%) și, într-o măsură mai mică, informarea la timp. **Pentru cei care nu lucrează, barierele sunt de altă natură**: probleme de sănătate sau vârstă (22%), lipsa activităților (21%), neîncrederea că implicarea schimbă ceva (18%) și lipsa de interes (16%). Pentru acest segment, mai mult timp liber nu se traduce în implicare – este nevoie de activități accesibile și de dovezi că participarea contează.

Tabel 6. Barierele implicării, după ocupare

	Total	Lucrează	Nu lucrează
Lipsa timpului	54%	71%	29%
Nu aflu la timp despre activități	12%	17%	4%
Sunt prea puține activități	16%	13%	21%
Nu cred că implicarea mea schimbă ceva	10%	6%	18%
Probleme de sănătate/vârstă	9%	1%	22%
Nu sunt interesat(ă)	9%	5%	16%

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar populație generală; Baze: Total = 212, Lucrează = 127, Nu lucrează = 85.
Valorile marcate cu verde / roșu sunt semnificativ mai mari / mai mici decât în restul eșantionului (nivel de încredere 90%).

Ce i-ar motiva pe oameni să se implice

Cel mai puternic factor de motivare este **posibilitatea de a vedea rezultate concrete** (43%). Contează, de asemenea, ca la activitate să participe și alți membri ai comunității (16%) și ca activitatea să rezolve o problemă care îi afectează direct (15%); acest ultim motiv este mai important pentru persoanele de peste 55 de ani (24%) și pentru cei care nu lucrează (21%). Informarea mai bună (8%), încrederea în organizatori (7%) și invitația directă (2%) sunt mai rar menționate, iar 9% spun că nimic nu i-ar determina în mod special să se implice.

Interacțiunea cu primăria / administrația locală

Contactul cu primăria și rezolvarea problemelor

Primăria este o instituție cu care majoritatea locuitorilor interacționează direct: **59% dintre respondenți au avut nevoie, în ultimii doi ani, să se adreseze primăriei** pentru o problemă, cerere, sesizare sau propunere. Experiența este, în general, pozitivă: în **63% dintre cazuri problema a fost rezolvată**. 17% au primit un răspuns, dar fără rezolvare, iar o minoritate a avut o experiență negativă – au fost trimiși de la un birou la altul (7%), au renunțat (6%) sau nu au primit niciun răspuns (5%).

Figura 6. Cum apreciați experiența avută la primărie?

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar populație generală; Bază: respondenții care s-au adresat primăriei în ultimii 2 ani, N = 125; nu sunt afișate variantele „Nu se aplică" și „Alt răspuns" (2%).

Cunoașterea căilor de comunicare cu primăria

63% dintre respondenți știu concret cum pot transmite primăriei o propunere sau o problemă a comunității, 25% nu sunt siguri, iar 12% nu știu. Cunoașterea acestor căi este legată de experiența directă și de implicare: dintre cei care nu s-au adresat primăriei în ultimii doi ani, 20% nu știu cum ar putea transmite o problemă (față de 7% dintre cei care au avut contact cu primăria), iar dintre cei implicați în activități comunitare, 79% cunosc aceste căi, față de 51% dintre cei neimplicați.

Percepția asupra deschiderii primăriei

Opiniile despre măsura în care primăria ascultă cetățenii atunci când ia decizii importante sunt împărțite: 38% consideră că primăria ascultă în mare măsură (note 4–5), 23% că ascultă puțin sau deloc (note 1–2), iar 16% se situează la mijloc. Remarcabil este că **aproape un sfert dintre respondenți (23%) nu pot aprecia** – un semn al distanței dintre cetățeni și procesul de decizie local, despre care mulți nu au informații.

Încrederea în administrația locală

Încrederea că administrația locală încearcă să rezolve problemele reale semnalate de cetățeni este moderată: 39% au încredere mare (note 4–5), 26% au încredere scăzută (note 1–2), iar 15% nu pot aprecia. În același sens, **55% declară că au multă sau destulă încredere în primărie** (doar 13% „multă"), iar 43% puțină sau deloc. Cei doi indicatori merg împreună: dintre cei care dau nota 5 încrederii că

administrația rezolvă problemele, 46% au multă încredere în primărie, în timp ce dintre cei care dau nota 1, 88% au puțină sau deloc încredere.

Încrederea în primărie este mai mare în rândul **femeilor** (63%, față de 46% la bărbați) și al **celor implicați în comunitate** (66%, față de 47% la cei neimplicați) – implicarea și încrederea în instituții se susțin reciproc.

Încrederea în actorii din comunitate

Dintre actorii comunității, **școala se bucură de cea mai mare încredere** (74% multă sau destulă încredere), urmată de producătorii și întreprinderile locale (67%), grupurile de voluntari și inițiativele cetățenești (64%) și ONG-urile (63%). **Primăria are cel mai scăzut nivel de încredere** (55%). Faptul că actorii neguvernamentali – ONG-uri, voluntari, producători locali – se bucură de încrederea a aproximativ două treimi dintre respondenți este un punct de plecare favorabil pentru întreprinderile sociale.

BUNETI

Figura 7. Câtă încredere aveți în următorii actori din comunitate?

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar populație generală; Bază: total eșantion, N = 212.

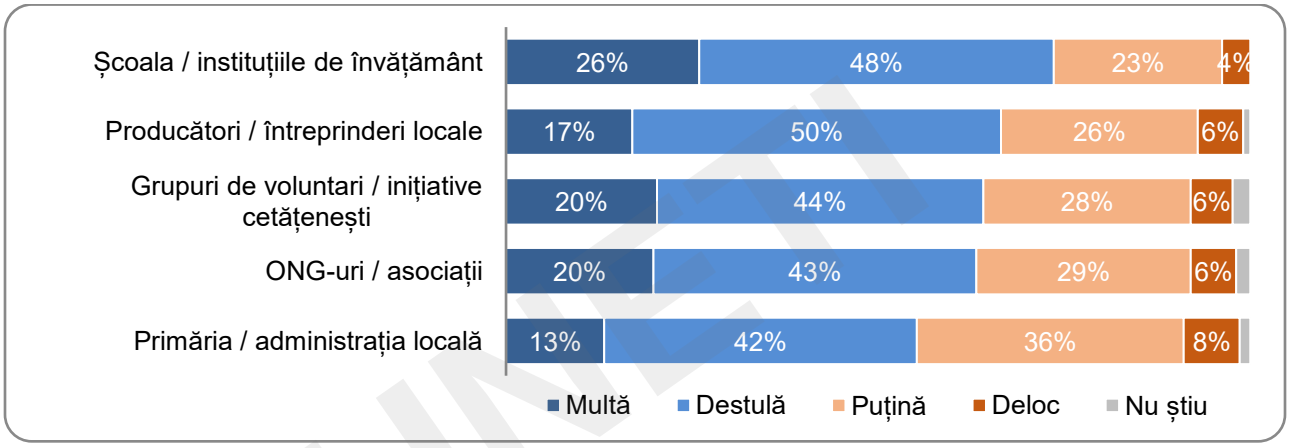

Femeile au, în general, mai multă încredere decât bărbații în actorii comunității – diferențele sunt semnificative pentru primărie, producătorii locali și grupurile de voluntari.

Tabel 7. Multă sau destulă încredere în actorii comunității, pe sexe și după implicarea în comunitate

	Total	Femei	Bărbați	Au participat	Nu au participat
Școala / instituțiile de învățământ	74%	77%	69%	74%	73%
Producători / întreprinderi locale	67%	72%	60%	72%	62%
Grupuri de voluntari / inițiative cetățenești	64%	73%	53%	71%	58%
ONG-uri / asociații	63%	68%	57%	66%	61%
Primăria / administrația locală	55%	63%	46%	66%	47%

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar populație generală; Baze: Total = 212, Femei = 118, Bărbați = 94, Au participat = 94, Nu au participat = 118.
Valorile marcate cu verde / roșu sunt semnificativ mai mari / mai mici decât în restul eșantionului (nivel de încredere 90%).

Solidaritatea în comunitate

Percepția asupra solidarității locale este împărțită: 54% dintre respondenți consideră că oamenii din localitate se ajută între ei foarte des sau destul de des atunci când apare o problemă importantă, iar 41% că se ajută rar sau deloc. Solidaritatea este percepută mai puternic în **satele mici** (60%, față de 45% în satele mari) și de către cei implicați în activități comunitare (67%, față de 44%).

Încrederea în colaborare

Există un consens larg în favoarea colaborării: **87% dintre respondenți cred că o colaborare mai bună între cetățeni, primărie, ONG-uri și întreprinderile locale ar putea rezolva mai multe probleme ale comunității** – 46% în mare măsură și 42% într-o oarecare măsură. Doar 8% sunt sceptici. Convingerea fermă („în mare măsură") este mai frecventă la femei (52%, față de 38% la bărbați) și la cei implicați în comunitate (53%).

Întreprindere socială – notorietate și perspective

Notorietatea și înțelegerea conceptului de întreprindere socială

Conceptul de economie socială este cunoscut parțial. Înainte de orice explicație, 30% dintre respondenți declară că au auzit de termenul „economie socială” sau „întreprindere socială” și știu ce înseamnă, 34% au auzit, dar nu știu exact ce înseamnă, iar 36% nu au auzit de el.

Figura 8. Ați auzit de termenul „economie socială” sau „întreprindere socială”?

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar populație generală; Bază: total eșantion, N = 212.

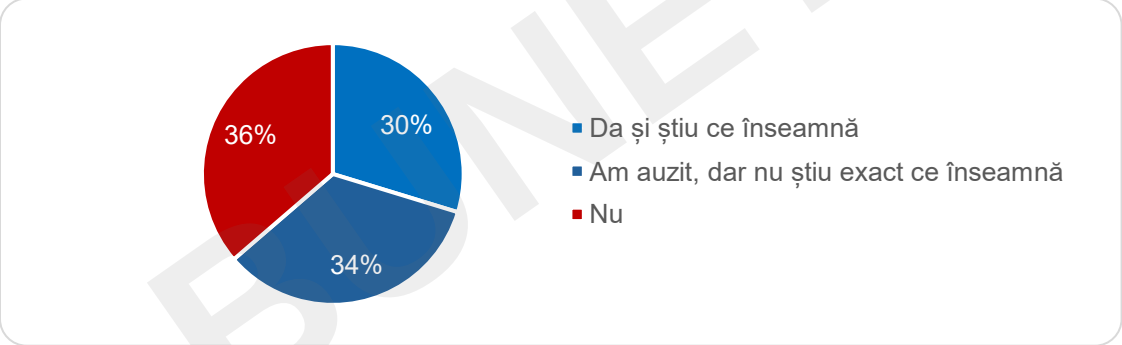

Notorietatea termenului este mai mare în rândul **femeilor** (75% au auzit de el, față de 50% dintre bărbați), al **tinerilor** (78% la 18–34 de ani, față de 44% la peste 55 de ani), al **celor care lucrează** (76%, față de 45%) și în **satele mari** (74%, față de 57%). Persoanele care nu lucrează și vârstnicii sunt, în majoritate, complet străini de acest concept.

Tabel 8. Notorietatea termenului „economie socială / întreprindere socială”, pe categorii de respondenți

	Total	Rural mic	Rural mare	Femei	Bărbați	18–34 ani	35–54 ani	55 ani +	Lucrează	Nu lucrează
Au auzit și știu ce înseamnă	30%	32%	26%	36%	22%	35%	34%	20%	38%	18%
Au auzit, dar nu știu exact ce înseamnă	34%	25%	48%	39%	28%	43%	35%	24%	39%	27%
Nu au auzit	36%	43%	26%	25%	50%	22%	31%	56%	24%	55%

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar populație generală; Baze: Total = 212, Rural mic = 128, Rural mare = 84, Femei = 118, Bărbați = 94, 18–34 ani = 68, 35–54 ani = 74, 55 ani + = 70, Lucrează = 127, Nu lucrează = 85. Valorile marcate cu verde / roșu sunt semnificativ mai mari / mai mici decât în restul eșantionului (nivel de încredere 90%).

Înțelegerea reală a conceptului este însă mult mai redusă decât notorietatea declarată. Întrebați* ce cred că este o întreprindere socială, **41% dintre respondenți nu au putut formula un răspuns**. Doar 8% au descris corect cele două dimensiuni – o activitate economică ce urmărește și un scop social – iar alți 12% au reținut doar dimensiunea socială sau comunitară. Cea mai răspândită confuzie este cea cu **asistența socială**: 15% asociază întreprinderea socială cu ajutorul pentru persoanele sărace sau vulnerabile, confuzie mai frecventă în satele mici, la vârstnici și la cei care nu lucrează. Chiar și dintre cei care declarau că știu ce înseamnă termenul, doar 37% au oferit o descriere corectă sau parțial corectă.

** În formularul de colectare, explicația termenului era afișată împreună cu întrebarea, astfel că răspunsurile reflectă în parte ceea ce respondenții au reținut din această explicație.*

Figura 9. Ce credeți că este o întreprindere socială? (întrebare deschisă, răspunsuri codificate)

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar populație generală; Bază: total eșantion, N = 212.

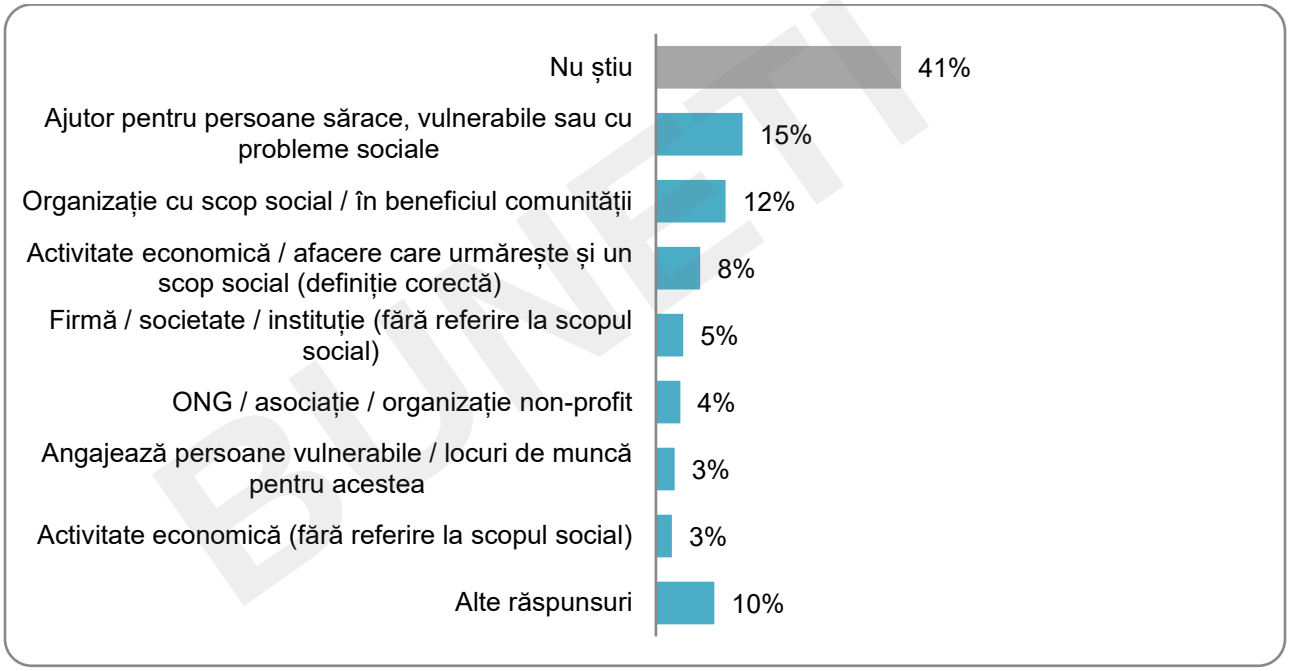

Pe de altă parte, 35% dintre respondenți spun că știu în zona lor o organizație sau o firmă care este întreprindere socială, 43% nu știu niciuna, iar 22% nu sunt siguri. Proporția este mai mare în rândul celor implicați în comunitate (52%) și al celor de 35–54 de ani (43%). Având în vedere nivelul redus de înțelegere a conceptului, această cifră trebuie citită ca o percepție, nu ca o cunoaștere efectivă a întreprinderilor sociale din zonă.

Utilitatea întreprinderilor sociale și domeniile prioritare

După ce li s-a explicat conceptul, respondenții văd întreprinderea socială ca pe o soluție utilă: **89% consideră că o întreprindere socială poate fi utilă într-o comunitate rurală** – 50% foarte utilă și 38% destul de utilă. Entuziasmul este mai mare în satele mici (59% „foarte utilă") și la femei (57%).

Domeniul în care întreprinderile sociale ar fi cele mai utile este, cu mare diferență, **crearea de locuri de muncă** (58%), în concordanță cu problema principală a localităților. Urmează sprijinul pentru persoanele vulnerabile (37%), activitățile pentru copii și tineri (30%), valorificarea produselor locale (27%), turismul și promovarea zonei (24%) și serviciile necesare comunității (24%).

Figura 10. În ce domenii ar fi cele mai utile întreprinderile sociale în localitatea dumneavoastră? (maximum 3 răspunsuri)

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar populație generală; Bază: total eșantion, N = 212; procentele însumează peste 100%.

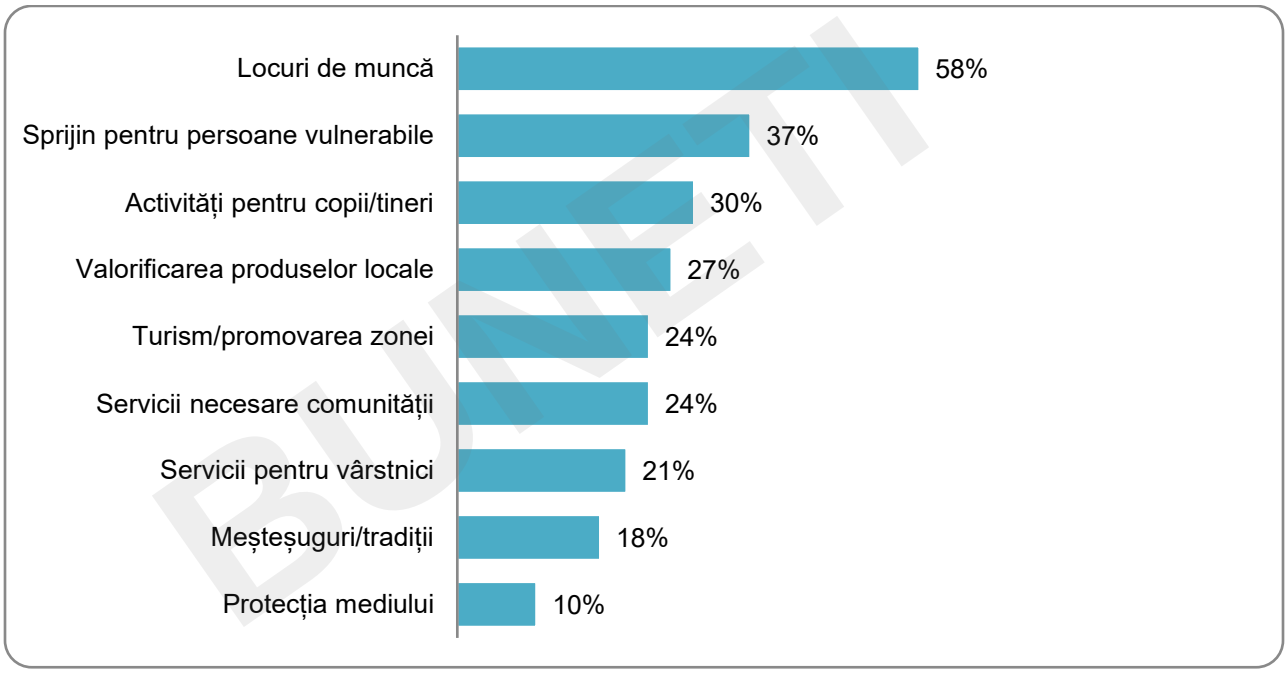

Prioritățile diferă după mărimea localității și vârstă. În **satele mici**, accentul cade pe locuri de muncă (65%) și pe turism/promovarea zonei (34%); în **satele mari**, pe sprijinul pentru persoanele vulnerabile (46%). **Tinerii** pun accent pe activitățile pentru copii și tineri (46%) și pe turism (32%), iar **vârstnicii** pe sprijinul pentru persoanele vulnerabile (49%) și pe serviciile necesare comunității (31%). Valorificarea produselor locale și meșteșugurile sunt mai des alese de cei implicați deja în comunitate.

Tabel 9. Domeniile prioritare pentru întreprinderile sociale, după mărimea localității și vârstă

	Total	Rural mic	Rural mare	18–34 ani	35–54 ani	55 ani +
Locuri de muncă	58%	65%	48%	62%	54%	59%
Sprijin pentru persoane vulnerabile	37%	30%	46%	35%	27%	49%
Activități pentru copii/tineri	30%	27%	35%	46%	32%	11%
Valorificarea produselor locale	27%	30%	23%	25%	31%	24%
Turism/promovarea zonei	24%	34%	10%	32%	22%	19%
Servicii necesare comunității	24%	22%	27%	19%	22%	31%
Servicii pentru vârstnici	21%	19%	25%	18%	20%	26%
Meșteșuguri/tradiții	18%	20%	15%	18%	23%	13%
Protecția mediului	10%	10%	10%	13%	7%	10%

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar populație generală; Baze: Total = 212, Rural mic = 128, Rural mare = 84, 18–34 ani = 68, 35–54 ani = 74, 55 ani + = 70.
Valorile marcate cu verde / roșu sunt semnificativ mai mari / mai mici decât în restul eșantionului (nivel de încredere 90%).

Întrebați unde ar trebui folosiți banii dacă ar exista fonduri pentru o singură intervenție importantă, respondenții aleg din nou, în primul rând, **crearea de locuri de muncă** (34%), mai ales în satele mici (45%) și în rândul tinerilor (47%). Celelalte opțiuni – sănătatea, serviciile pentru copii și tineri, infrastructura, sprijinul pentru persoanele vulnerabile, dezvoltarea afacerilor locale – adună fiecare în jur de 10–11% din răspunsuri.

Figura 11. Dacă ar exista bani pentru o singură intervenție importantă, unde ar trebui folosiți cu prioritate?

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar populație generală; Bază: total eșantion, N = 212.

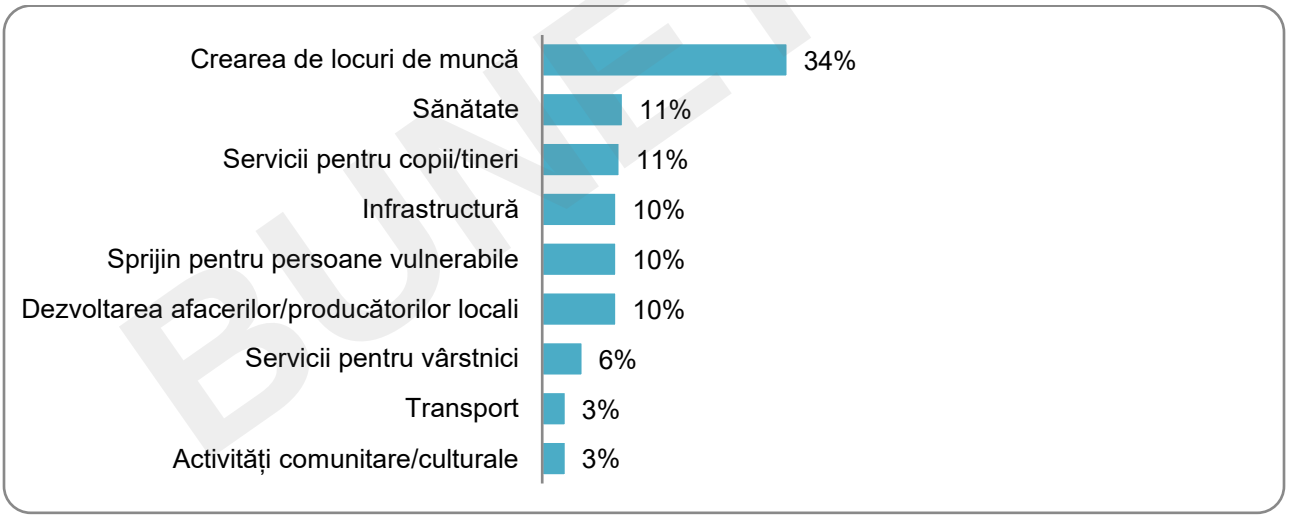

Disponibilitatea de a susține întreprinderile sociale și condițiile încrederii

Disponibilitatea de a susține întreprinderile sociale prin consum este foarte ridicată: **94% dintre respondenți ar prefera să cumpere de la o întreprindere socială locală**, la calitate și preț comparabile, știind că aceasta sprijină comunitatea (65% „cu siguranță"). Convingerea fermă este mai frecventă la femei (75%, față de 52% la bărbați), la cei de 35–54 de ani (76%) și la cei care lucrează (76%).

Încrederea într-o întreprindere socială se câștigă, în primul rând, prin **rezultate concrete în comunitate** (67%). Contează apoi calitatea produselor și serviciilor (35%) și angajarea oamenilor din comunitate (32%), aceasta din urmă mai importantă în satele mici (38%). Transparența financiară (16%), recomandarea din partea unor oameni de încredere (10%) și colaborarea cu instituții cunoscute (6%) sunt mai rar menționate.

Figura 12. Ce v-ar face să aveți încredere într-o întreprindere socială? (maximum 2 răspunsuri)

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar populație generală; Bază: total eșantion, N = 212; procentele însumează peste 100%.

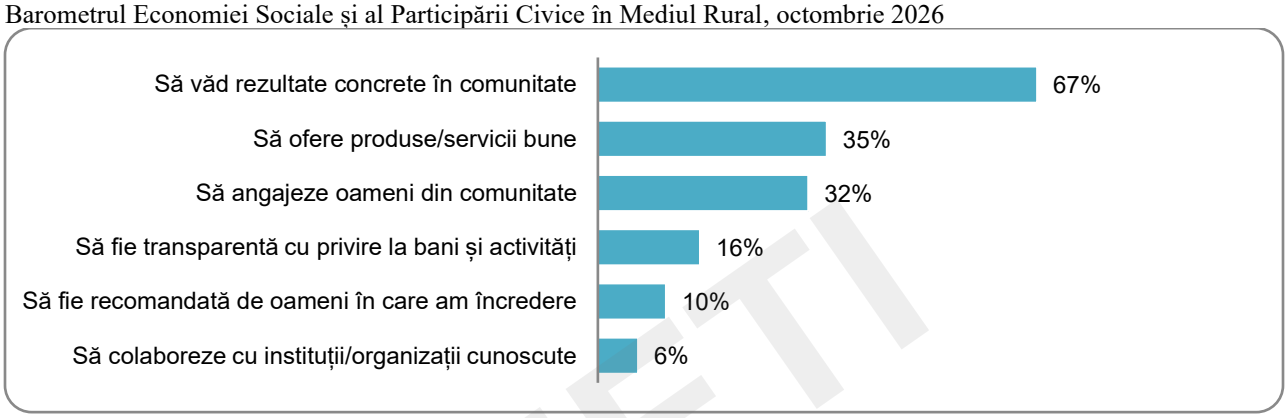

Aderarea României la OCDE

Familiaritatea cu OCDE - OECD - și așteptările legate de aderare

Întrebările despre OCDE au fost adresate unui număr de 163 de respondenți. Organizația este puțin cunoscută: 55% dintre respondenți nu au auzit de OCDE, 29% au auzit, dar nu îi cunosc rolul, și doar 16% declară că îi cunosc rolul, în linii generale sau bine.

În consecință, **mai mult de jumătate (52%) nu pot aprecia cum ar influența aderarea României la OCDE viața oamenilor din mediul rural**. Cei care au o opinie sunt însă mai degrabă optimiști: 37% se așteaptă la o influență pozitivă, 4% la una negativă, iar 7% cred că nu ar avea nicio influență. Așteptările pozitive cresc odată cu informarea: dintre cei care au auzit de OCDE, 50% se așteaptă la efecte pozitive, față de 26% dintre cei care nu au auzit. Tinerii și cei care lucrează sunt, de asemenea, mai optimiști, în timp ce majoritatea vârstnicilor și a celor care nu lucrează nu au o opinie.

Tabel 10. Așteptările privind efectele aderării la OCDE, pe categorii de respondenți

	Total	Au auzit de OCDE	Nu au auzit de OCDE	18–34 ani	35–54 ani	55 ani +	Lucrează	Nu lucrează
Influență pozitivă (foarte + mai degrabă)	37%	50%	26%	53%	36%	22%	52%	19%
Influență negativă (foarte + mai degrabă)	4%	7%	2%	2%	10%	2%	6%	3%
Nicio influență	7%	8%	6%	9%	4%	7%	6%	8%
Nu știu / Nu pot aprecia	52%	35%	66%	36%	50%	69%	37%	70%

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar populație generală; bază: respondenții care au primit întrebarea, N = 163; baze: Total = 163, Au auzit de OCDE = 74, Nu au auzit de OCDE = 89, 18–34 ani = 55, 35–54 ani = 50, 55 ani + = 58, Lucrează = 89, Nu lucrează = 74.
Valorile marcate cu verde / roșu sunt semnificativ mai mari / mai mici decât în restul eșantionului (nivel de încredere 90%).

Sinteză – Rezultate privind Populația Generală

Rezultatele cercetării în rândul populației generale răspund celor patru întrebări principale ale proiectului:

- **Implicarea în comunitate există, dar este concentrată.** 44% au participat în ultimul an la activități în folosul comunității, iar 40% au făcut cel puțin o acțiune către o instituție. Implicarea este susținută de persoanele active (35–54 de ani, care lucrează), în timp ce vârstnicii și cei care nu lucrează rămân în afara vieții comunitare. Potențialul este însă mai mare: 65% se declară dispuși să participe, cu condiția să vadă rezultate concrete.
- **Comunicarea cu autoritățile funcționează la nivel individual, dar mai puțin la nivel de decizie.** 59% au apelat la primărie, iar în 63% dintre cazuri problema a fost rezolvată; 63% știu cum să transmită o propunere. În schimb, doar 38% consideră că primăria ascultă cetățenii când ia decizii, iar participarea la consultări publice este rară (10%). Încrederea largă în colaborare (87%) arată că există premise pentru dezvoltarea unui dialog mai structurat.
- **Întreprinderea socială este cunoscută ca termen, dar nu este înțeleasă.** 64% au auzit de termen, însă doar 8% pot descrie corect ce înseamnă, iar confuzia cu asistența socială este frecventă. După explicare, aproape toți o consideră utilă (89%) și ar cumpăra de la o întreprindere socială locală (94%).
- **Direcțiile de susținere a întreprinderilor sociale** pe care le indică cetățenii sunt: crearea de locuri de muncă (în special în satele mici și pentru tineri), sprijinul pentru persoanele vulnerabile, activitățile pentru copii și tineri, valorificarea produselor locale și turismul. Credibilitatea lor va depinde de rezultate vizibile în comunitate, de calitatea produselor și de angajarea oamenilor din localitate – domenii în care colaborarea cu autoritățile locale poate aduce atât resurse, cât și vizibilitate.

Rezultate în detaliu dezvoltate pentru Întreprinderile Sociale

Descrierea eșantionului

Interviurile, 46 în total, au fost realizate în județele Caraș-Severin, Timiș, Arad, Bihor, Cluj, Sălaj și Hunedoara (plus o întreprindere din Maramureș).

Cele mai multe dintre întreprinderile incluse în eșantion (83%) își desfășoară activitatea preponderent în mediul rural; 15% activează atât în rural, cât și în urban, iar o singură întreprindere doar în mediul urban.

50% dintre ele au statut de asociație / fundație, iar 50% au SRL ca formă juridică.

80% dintre ele au obținut atestatul de întreprindere socială în ultimii 2 ani (2025–2026), deci au o experiență recentă ca întreprinderi sociale atestate.

76% dintre întreprinderile sociale din eșantion au 3–5 angajați și își desfășoară activitatea în domenii variate – livrare de servicii, producție, educație / formare, turism, servicii sociale. 30 dintre entități (65% din eșantion) angajează în prezent persoane aparținând unor grupuri vulnerabile.

Evaluarea activității curente – misiune, rezultate, măsurarea impactului

Statutul de întreprindere socială – beneficii și utilitate

Pentru o parte importantă a întreprinderilor sociale, statutul nu s-a tradus încă în avantaje concrete: **52% declară că atestatul nu le-a adus până acum niciun beneficiu concret**. Beneficiile cel mai des menționate sunt accesul la finanțări dedicate (30%) și sprijinul din partea AJOFM (24%); creșterea credibilității și vizibilitatea (13% fiecare), accesul la noi clienți și parteneriatele (11% fiecare) sunt mai rar întâlnite, iar colaborările cu instituțiile publice sunt menționate doar de 7% dintre întreprinderi. Rezultatul trebuie citit în contextul unui eșantion format în majoritate din întreprinderi atestate recent, care nu au avut încă timp să valorifice statutul.

Tabel 11. Beneficiile concrete aduse până acum de atestatul de întreprindere socială

	%	Cazuri
Acces la finanțări dedicate	30%	14
Sprijin din partea AJOFM	24%	11
Creșterea credibilității	13%	6
Vizibilitate/promovare	13%	6
Acces la noi clienți	11%	5
Parteneriate cu alte organizații	11%	5
Colaborări cu instituții publice	7%	3
Nu ne-a adus până în prezent niciun beneficiu concret	52%	24

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar întreprinderi sociale; Bază: total eșantion, N = 46; răspuns multiplu, procentele însumează peste 100%.

Cu toate acestea, majoritatea ar solicita din nou atestatul: **57% ar face-o cu siguranță sau probabil**, în timp ce 28% probabil nu sau sigur nu, iar 15% nu știu. Ezitarea este concentrată, așa cum era de așteptat, în rândul celor care nu au văzut niciun beneficiu: dintre aceștia, 9 din 24 spun că probabil nu ar mai solicita atestatul.

Figura 13. Dacă ați lua din nou decizia, ați solicita atestatul de întreprindere socială?

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar întreprinderi sociale; Bază: total eșantion, N = 46.

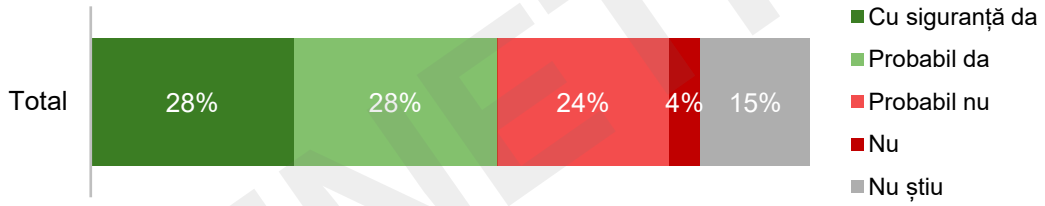

Aproape jumătate dintre respondenți (48%) declară că întreprinderea lor are și **marcă socială**, statut rezervat întreprinderilor sociale de inserție, care angajează persoane din grupuri vulnerabile. Datele indică însă o anumită confuzie între atestat și marca socială: dintre cele 22 întreprinderi care declară marcă socială, doar 17 spun că angajează în prezent persoane din grupuri vulnerabile, iar 9% consideră că situația nu li se aplică. Statistica trebuie citită, așadar, ca un statut declarat; ea sugerează că o parte dintre beneficiari nu cunosc în detaliu cadrul legal al economiei sociale.

Percepțiile generale confirmă această imagine: doar 11% dintre respondenți sunt de acord că statutul de întreprindere socială oferă avantaje concrete (57% nu sunt de acord), în timp ce 52% consideră că birocrația asociată statutului este disproporționată față de beneficiile sale (prea multă birocrație în raportul de beneficiile obținute).

Figura 14. Percepția asupra statutului de întreprindere socială – acord

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar întreprinderi sociale; Bază: total eșantion, N = 46; procentul celor care sunt de acord sau total de acord (notele 4 și 5 pe o scală de la 1 la 5).

Beneficiarii misiunii sociale

Întreprinderile sociale din eșantion se adresează unor grupuri variate, de cele mai multe ori mai multor categorii în același timp. Cel mai des menționate sunt **copiii și tinerii** (54%), **persoanele vârstnice** (43%), persoanele din comunități rurale sau zone dezavantajate (41%) și persoanele cu venituri reduse (39%). Categoriile legate de piața muncii – persoane vulnerabile, inactive sau șomere – sunt menționate de aproximativ o treime dintre întreprinderi.

Tabel 12. Principalele grupuri / beneficiari ai misiunii sociale

	%	Cazuri
Copii și tineri	54%	25
Persoane vârstnice	43%	20
Persoane din comunități rurale sau zone dezavantajate	41%	19
Persoane și familii cu venituri reduse / aflate în risc de sărăcie	39%	18
Persoane aparținând unor grupuri vulnerabile sau marginalizate	35%	16
Persoane inactive sau cu dificultăți de integrare pe piața muncii	33%	15
Comunitatea locală în ansamblu	33%	15
Persoane șomere / aflate în căutarea unui loc de muncă	30%	14
Femei aflate în situații de vulnerabilitate	26%	12
Persoane cu dizabilități	24%	11
Familii monoparentale	20%	9
Persoane care au nevoie de servicii sociale, educaționale sau de îngrijire	13%	6
Protecția mediului / comunitatea beneficiază indirect prin activități de mediu și sustenabilitate	11%	5
Persoane fără adăpost sau aflate în risc de excluziune locativă	9%	4
Producători locali / mici fermieri / meșteșugari	9%	4

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar întreprinderi sociale; Bază: total eșantion, N = 46; răspuns multiplu, procentele însumează peste 100%.

Sursele de venit și acoperirea cheltuielilor

Principala sursă de venit este **vânzarea de produse și servicii** (63%), urmată de finanțările nerambursabile (39%) și de sponsorizări sau donații (28%). Contractele cu instituțiile publice sunt aproape inexistente (1 întreprindere din 46). Mai mult de o treime dintre întreprinderi (37%) nu obțin venituri din vânzări, ci funcționează pe bază de granturi, donații sau cotizații.

Tabel 13. Principalele surse de venit ale întreprinderii

	%	Cazuri
Vânzarea de produse/servicii	63%	29
Finanțări nerambursabile	39%	18
Sponsorizări/donații	28%	13
Cotizații	7%	3
Contracte cu instituții publice	2%	1

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar întreprinderi sociale; Bază: total eșantion, N = 46; răspuns multiplu, procentele însumează peste 100%.

Sustenabilitatea economică este, în acest moment, fragilă. Doar **20% dintre întreprinderi și-au acoperit în ultimele 12 luni cheltuielile curente integral sau în proporție de peste 75%** din veniturile proprii, în timp ce la 35% veniturile din activitatea economică au acoperit sub un sfert din cheltuieli. Aproape o treime (33%) nu pot aprecia acest raport – un indiciu fie al activității foarte recente, fie al unei evidențe financiare încă nestructurate.

Figura 15. În ce măsură veniturile generate de activitatea economică au acoperit cheltuielile curente în ultimele 12 luni?

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar întreprinderi sociale; Bază: total eșantion, N = 46.

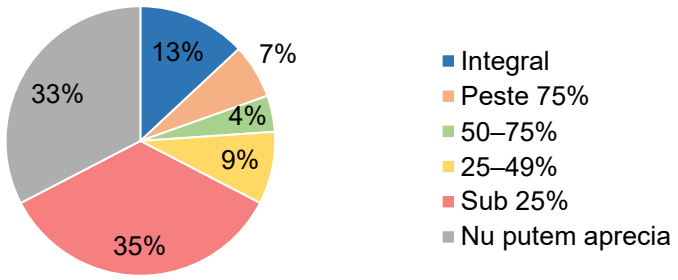

Dependența de finanțare și perspectivele de sustenabilitate

Dependența de finanțarea prin care au fost înființate este ridicată: **50% dintre întreprinderi consideră că, fără acea finanțare, activitatea probabil sau sigur nu ar fi existat astăzi**. Alte 35% cred că ar fi existat, dar la o scară mai mică, și doar 7% că ar fi funcționat în aceeași formă. În același sens, doar 24% sunt de acord că întreprinderea ar putea continua activitatea și fără finanțări nerambursabile, în timp ce 52% nu sunt de acord.

Figura 16. Dacă nu ar fi existat finanțarea prin care întreprinderea a fost înființată sau dezvoltată, ar fi existat activitatea și astăzi?

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar întreprinderi sociale; Bază: total eșantion, N = 46.

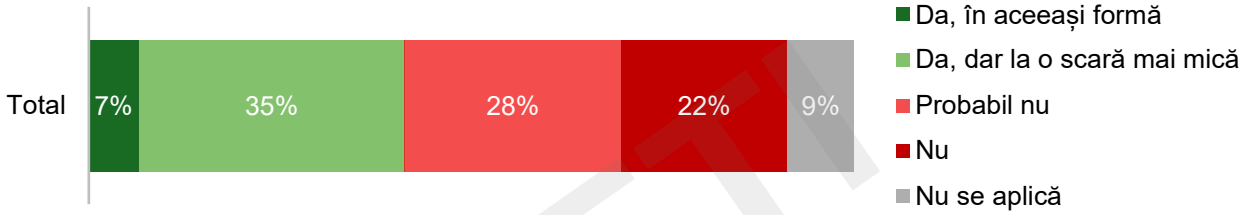

Încrederea în viitor este împărțită: **50% sunt optimiști** că întreprinderea va funcționa sustenabil în următorii trei ani (note 4–5), 20% se situează la mijloc, iar 30% sunt pesimiști (note 1–2) – vezi Figura 17. Optimismul este legat de gradul de independență financiară: dintre întreprinderile care cred că ar fi existat și fără finanțarea inițială, 11 din 19 sunt optimiste, față de 9 din 23 dintre cele care depind de finanțare. Bazele sunt mici, însă direcția este clară. Totodată, 54% dintre respondenți consideră că pentru o întreprindere socială din mediul rural este mai dificil să devină sustenabilă economic.

Figura 17. Cât de optimist/ă sunteți că întreprinderea va putea funcționa sustenabil în următorii 3 ani?

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar întreprinderi sociale; Bază: total eșantion, N = 46.

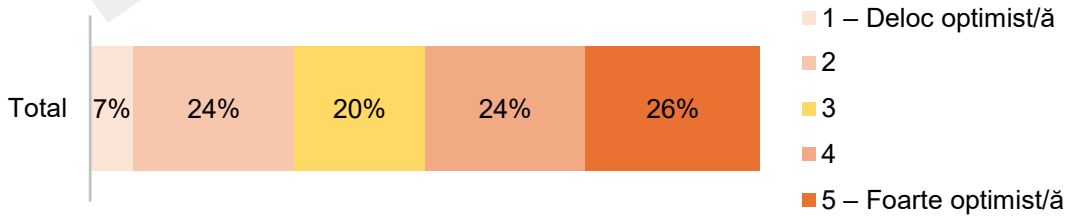

Figura 18. Percepția asupra sustenabilității economice – acord

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar întreprinderi sociale; Bază: total eșantion, N = 46; procentul celor care sunt de acord sau total de acord (notele 4 și 5 pe o scală de la 1 la 5).

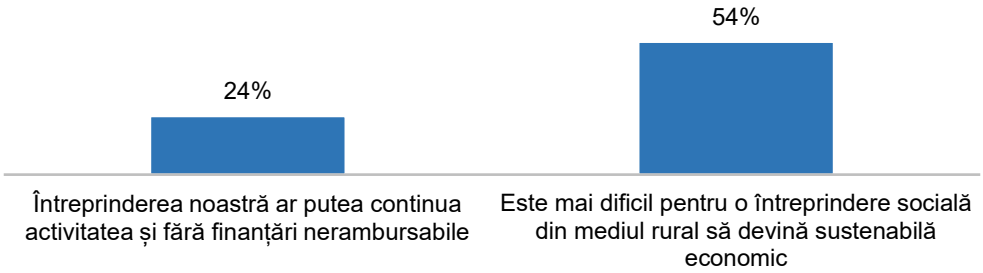

Măsurarea impactului pe care întreprinderile îl au în societate

Întreprinderile sociale își descriu impactul în primul rând prin **crearea de locuri de muncă** și **integrarea persoanelor vulnerabile** (câte 63%), urmate de dezvoltarea rurală sau locală (39%) și de sprijinul

comunitar (37%). Serviciile sociale (28%) și educația/formarea (22%) sunt mai rar menționate, iar protecția mediului și valorificarea produselor locale rămân marginale.

Tabel 14. Principalele forme prin care întreprinderea produce impact social

	%	Cazuri
Crearea de locuri de muncă	63%	29
Integrarea persoanelor vulnerabile	63%	29
Dezvoltare rurală/locală	39%	18
Sprijin comunitar	37%	17
Servicii sociale	28%	13
Educație/formare	22%	10
Valorificarea resurselor/produselor locale	9%	4
Protecția mediului	4%	2

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar întreprinderi sociale; Bază: total eșantion, N = 46; maximum 3 răspunsuri, procentele însumează peste 100%.

Măsurarea acestui impact este însă slab dezvoltată. Doar **15% dintre întreprinderi măsoară sistematic rezultatele, prin indicatori clari**. Cele mai multe o fac parțial (41%) sau doar pentru raportările cerute de proiecte (33%), iar 11% nu o fac deloc. Lipsa unor date proprii despre impact face dificilă argumentarea valorii sociale în fața finanțatorilor, a autorităților și a clienților.

Figura 19. Măsurați în mod sistematic rezultatele sau impactul social al activității?

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar întreprinderi sociale; Bază: total eșantion, N = 46.

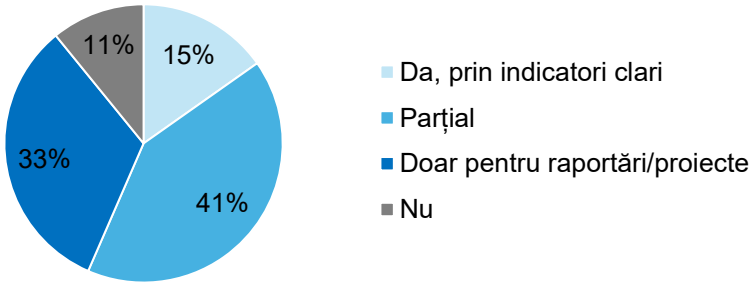

Echilibrul dintre activitatea economică și misiunea socială este o provocare reală: **43% consideră dificil sau foarte dificil** să le mențină simultan (note 4–5), 26% se situează la mijloc și doar 30% nu resimt această tensiune.

Figura 20. Cât de dificil este să mențineți simultan activitatea economică și misiunea socială?

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar întreprinderi sociale; Bază: total eșantion, N = 46.

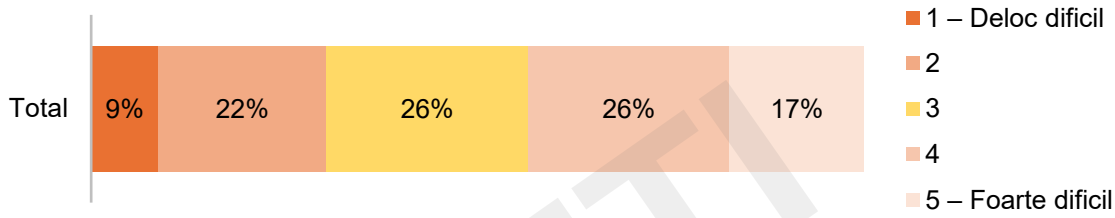

Costurile asociate misiunii sociale țin în principal de **personal – formarea și integrarea persoanelor vulnerabile** – și de **sarcinile administrative și de raportare** (câte 57%). Urmează dificultatea de a obține venituri suficiente și de a practica prețuri care să acopere costurile (41%) și costurile serviciilor sociale oferite beneficiarilor (37%). Doar 1 întreprindere declară că nu are costuri suplimentare. În același spirit, 43% sunt de acord că misiunea socială generează costuri greu de acoperit din piață.

Tabel 15. Cele mai importante costuri / dificultăți generate de misiunea socială

	%	Cazuri
Costuri mai mari cu personalul, formarea și integrarea persoanelor vulnerabile	57%	26
Costuri administrative, de raportare și timp suplimentar pentru gestionarea misiunii sociale	57%	26
Dificultatea de a obține venituri suficiente și de a practica prețuri care să acopere costurile	41%	19
Costuri pentru activitățile/serviciile sociale oferite beneficiarilor	37%	17
Productivitate mai redusă sau necesitatea adaptării activității la nevoile angajaților/beneficiarilor	22%	10
Costuri suplimentare cu transportul, echipamentele, spațiile sau alte resurse necesare misiunii sociale	17%	8
Nu putem aprecia	7%	3
Nu există costuri/dificultăți suplimentare	2%	1

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar întreprinderi sociale; Bază: total eșantion, N = 46; răspuns multiplu, procentele însumează peste 100%.

În ciuda acestor dificultăți, întreprinderile au încredere în potențialul sectorului: **65% sunt de acord că economia socială poate contribui semnificativ la dezvoltarea comunităților rurale**, iar 52% că produsele și serviciile întreprinderilor sociale pot fi competitive pe piață.

Figura 21. Percepția asupra misiunii și potențialului economiei sociale – acord

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar întreprinderi sociale; Bază: total eșantion, N = 46; procentul celor care sunt de acord sau total de acord (notele 4 și 5 pe o scală de la 1 la 5).

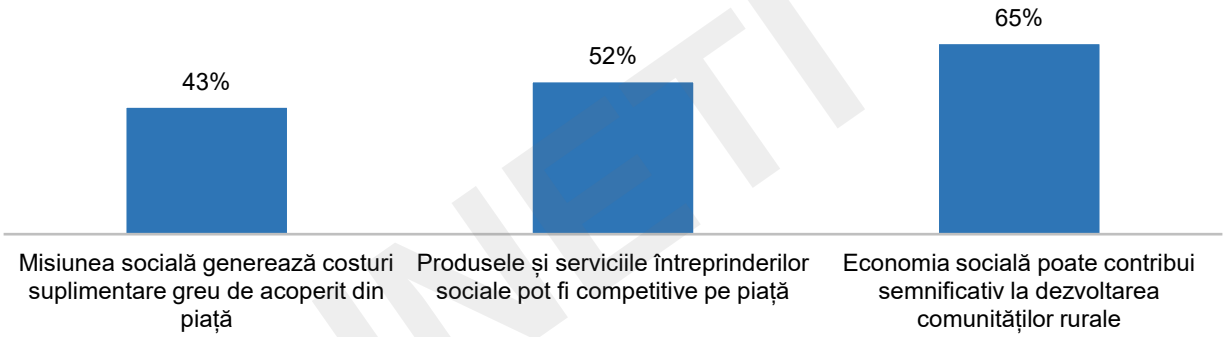

Colaborarea și relația Întreprinderilor Sociale cu autoritățile

65% dintre întreprinderile sociale au colaborat în ultimii trei ani cu cel puțin o instituție publică, cel mai des cu primăria (41%), cu AJOFM (28%) sau cu o școală (24%). Colaborarea cu DGASPC (11%) și cu Consiliul Județean (7%) este rară, iar 30% nu au colaborat cu nicio instituție publică.

Figura 22. În ultimii 3 ani, ați colaborat cu una sau mai multe dintre următoarele instituții?

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar întreprinderi sociale; Bază: total eșantion, N = 46; răspuns multiplu, procentele însumează peste 100%.

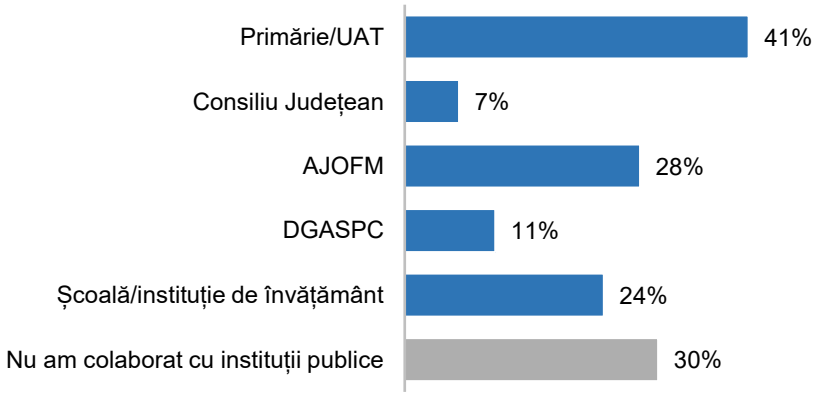

Colaborarea a luat cel mai des forma unor **activități pentru grupuri vulnerabile** (53% dintre cele 30 întreprinderi care au colaborat), a informării și consilierii (37%) sau a participării la evenimente și consultări (27%). Formele cu valoare economică directă – contractele de furnizare de produse sau servicii și proiectele comune – au fost menționate de câte 20% dintre ele.

Tabel 16. În ce a constat colaborarea cu instituțiile publice

	%	Cazuri
Activități pentru grupuri vulnerabile	53%	16
Informare/consiliere	37%	11
Evenimente/consultări	27%	8
Proiect comun	20%	6
Contract/furnizare de produse sau servicii	20%	6
Punere la dispoziție de spații/resurse	3%	1

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar întreprinderi sociale; Bază: întreprinderile care au colaborat cu cel puțin o instituție publică, N = 30; răspuns multiplu, procentele însumează peste 100%.

Aproximativ o pătrime dintre întreprinderi (26%, adică 12) au încercat să inițieze o colaborare cu o instituție publică, fără ca aceasta să se concretizeze. Motivele invocate de cele 12 întreprinderi sunt, în principal, lipsa de răspuns sau de interes din partea instituției (4 mențiuni), lipsa unui mecanism clar de colaborare (3) și faptul că instituția nu cunoștea domeniul economiei sociale (2); a fost menționată o singură dată lipsa bugetului.

Figura 23. Ați încercat să inițiați o colaborare cu o instituție publică și aceasta nu s-a concretizat?

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar întreprinderi sociale; Bază: total eșantion, N = 46.

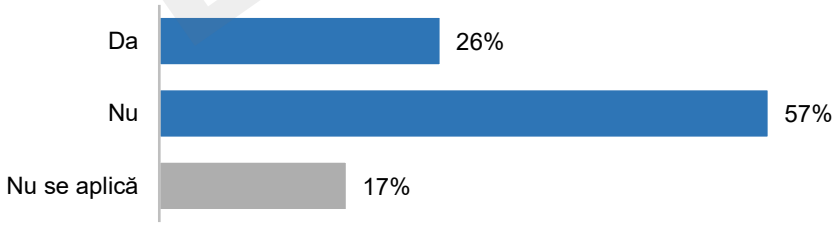

Percepția asupra pregătirii instituțiilor este critică. **61% dintre respondenți consideră că instituțiile publice nu cunosc suficient modalitățile legale de colaborare** cu întreprinderile sociale (note 1–2), iar doar 7% le apreciază pozitiv. Accesibilitatea instituțiilor este evaluată ceva mai bine, dar tot negativ: 43% le consideră puțin sau deloc accesibile atunci când o întreprindere socială propune o colaborare, față de 13% care le consideră accesibile.

Figura 24. Cunoașterea modalităților legale de colaborare și accesibilitatea instituțiilor publice

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar întreprinderi sociale; Bază: total eșantion, N = 46.

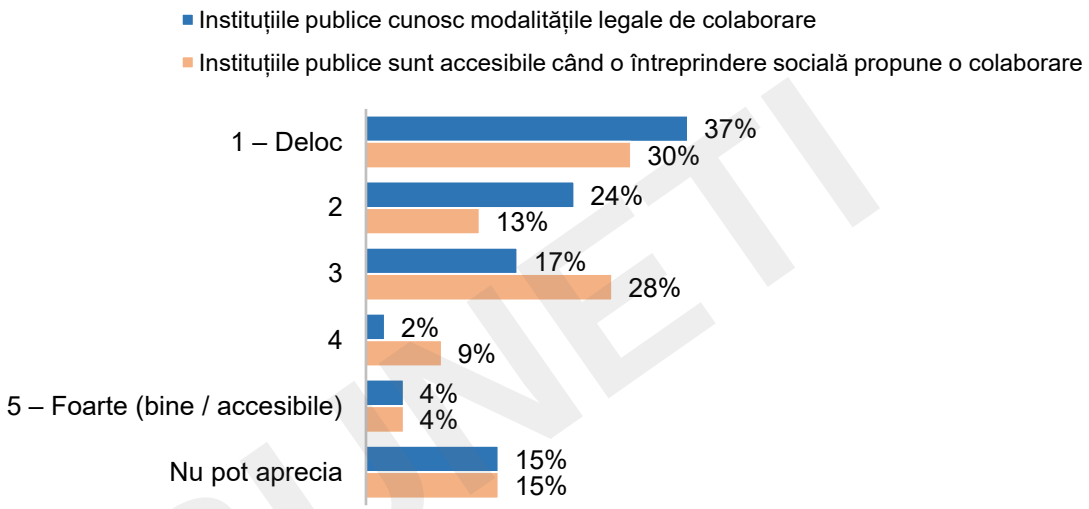

Aceeași imagine reiese din gradul de acord cu afirmațiile despre instituții (Figura 25): doar 11% sunt de acord că autoritățile locale înțeleg rolul întreprinderilor sociale, iar 2% că instituțiile publice cunosc suficient posibilitățile de colaborare. AJOFM este evaluată mai bine (33% acord), ceea ce se explică prin rolul său direct în acordarea atestatului.

Figura 25. Percepția asupra instituțiilor publice – acord

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar întreprinderi sociale; Bază: total eșantion, N = 46; procentul celor care sunt de acord sau total de acord (notele 4 și 5 pe o scală de la 1 la 5).

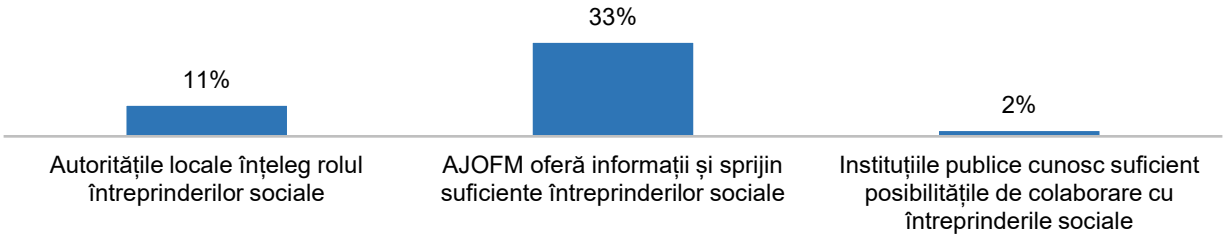

Evaluarea activității curente – dificultăți, obstacole, nevoi

Cele două dificultăți economice principale sunt **costurile salariale** (37%) și **găsirea clienților și a pieței** (35%), care împreună adună 72% din răspunsuri. Accesul la achizițiile publice (9%) și costurile materiilor prime (7%) sunt menționate mult mai rar.

Tabel 17. Cea mai mare dificultate economică în prezent

	%	Cazuri
Costurile salariale	37%	17
Găsirea clienților/pieței	35%	16
Accesul la achiziții publice	9%	4
Costurile materiilor prime/utilităților	7%	3
Lipsa personalului	4%	2
Concurența	2%	1
Transport/distanță față de piață	2%	1
Altele	4%	2

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar întreprinderi sociale; Bază: total eșantion, N = 46.

Ca obstacole pentru dezvoltare, pe primul loc se află **lipsa finanțării și a capitalului de lucru** (46%), urmată de **accesul redus la piață** și de **birocrație** (câte 39%). Aproape o treime (30%) resimt faptul că populația și clienții nu cunosc economia socială, iar 22% slaba colaborare cu instituțiile publice.

Tabel 18. Cele mai importante obstacole pentru dezvoltarea întreprinderii

	%	Cazuri
Lipsa finanțării/capitalului de lucru	46%	21
Acces redus la piață/clienți	39%	18
Birocrația	39%	18
Necunoașterea economiei sociale de către populație/clienți	30%	14
Slaba colaborare cu instituțiile publice	22%	10
Lipsa facilităților specifice	20%	9
Costurile generate de misiunea socială	17%	8
Legislația neclară/inadecvată	15%	7
Izolarea/distanța în mediul rural	15%	7
Lipsa personalului	11%	5

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar întreprinderi sociale; Bază: total eșantion, N = 46; maximum 3 răspunsuri, procentele însumează peste 100%.

Nevoile de sprijin pentru următorii doi ani sunt dominate clar de **accesul la finanțare** (78%). Urmează **parteneriatele cu instituțiile publice** (46%), facilitățile fiscale (41%), accesul la piață (39%) și promovarea (30%). Faptul că parteneriatele cu instituțiile publice apar pe locul al doilea arată că întreprinderile văd în colaborarea cu autoritățile o resursă importantă, chiar dacă experiența de până acum este mai degrabă dezamăgitoare.

Figura 26. De ce tip de sprijin aveți cea mai mare nevoie în următorii 2 ani?

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar întreprinderi sociale; Bază: total eșantion, N = 46; maximum 3 răspunsuri, procentele însumează peste 100%.

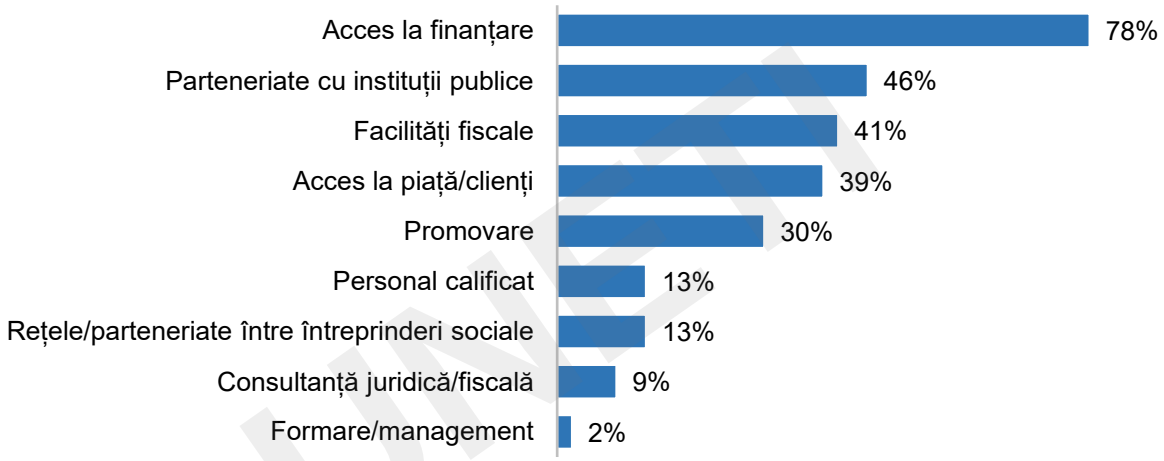

Măsurile considerate cu cel mai mare impact asupra economiei sociale sunt aceleași, indiferent de felul în care este pusă întrebarea. Atunci când pot alege până la trei măsuri, întreprinderile indică **finanțările dedicate și predictibile** (76%), **facilitățile fiscale** (61%) și **simplificarea legislației** (46%) – Figura 27. Atunci când trebuie să aleagă o singură primă măsură pentru autorități, ordinea se păstrează în fruntea clasamentului: accesul la finanțare (41%) și facilitățile fiscale (26%) adună împreună 67% din răspunsuri. Simplificarea legislației, deși des menționată ca măsură importantă, este rar aleasă ca primă măsură (4%).

Figura 27. Măsurile cu impact mare asupra economiei sociale și prima măsură recomandată autorităților (teme comune)

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar întreprinderi sociale; Bază: total eșantion, N = 46; variantele de răspuns ale celor două întrebări au fost grupate pe teme comune; nu sunt afișate variantele fără corespondent în cealaltă întrebare (Q34: rețele regionale 11%, informarea angajaților instituțiilor 2%).

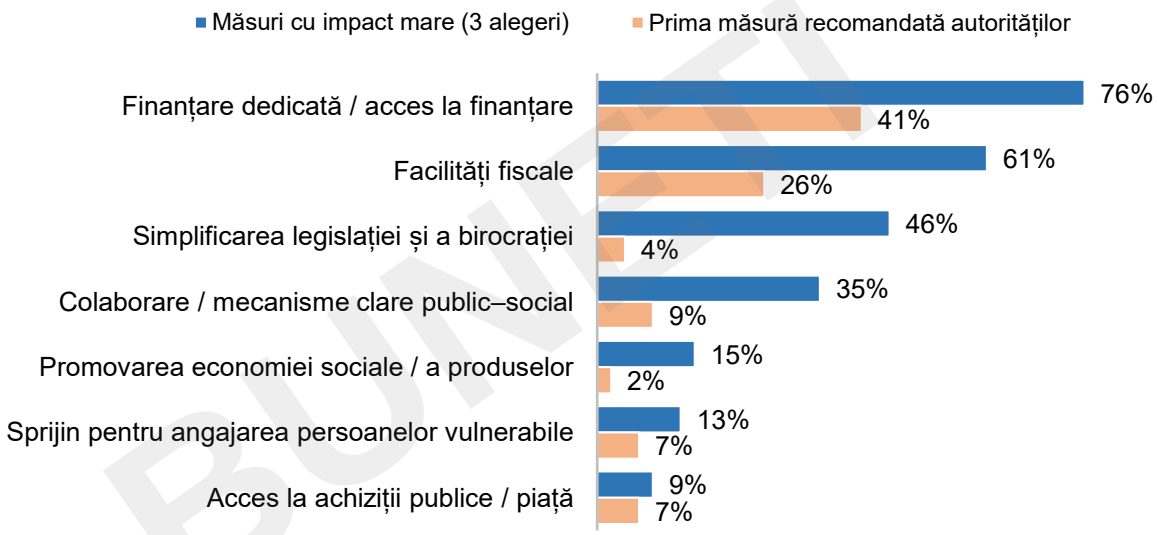

Rugați să aleagă un singur lucru pe care l-ar schimba în legislație sau politicile privind economia socială, respondenții aleg cel mai des **simplificarea legislației și a obligațiilor administrative** (26%), urmată de facilități fiscale mai clare (20%) și de **forme de sprijin după încheierea finanțării inițiale** (15%) – o nevoie care decurge direct din dependența de finanțare descrisă anterior.

Tabel 19. Care este singurul lucru pe care l-ar schimba în legislația sau politicile privind economia socială, dacă ar putea face schimbarea?

	%	Cazuri
Aș simplifica legislația și obligațiile administrative/birocratice	26%	12
Aș introduce facilități fiscale mai clare pentru întreprinderile sociale	20%	9
Aș crea forme de sprijin pentru întreprinderile sociale și după încheierea finanțărilor prin care au fost înființate	15%	7
Aș crea mecanisme de finanțare dedicate și mai predictibile	13%	6
Aș îmbunătăți accesul întreprinderilor sociale la achiziții și contracte publice	9%	4
Aș clarifica și îmbunătăți cadrul de colaborare dintre întreprinderile sociale și autoritățile publice	9%	4
Aș introduce măsuri mai eficiente pentru susținerea angajării persoanelor vulnerabile	2%	1
Nu știu / nu pot aprecia	4%	2
Altele	2%	1

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar întreprinderi sociale; Bază: total eșantion, N = 46.

Pentru a urmări coerența răspunsurilor, variantele comune celor patru întrebări despre nevoi și măsuri (Q33–Q36) au fost grupate pe teme în tabelul de mai jos. Q33 și Q34 permit până la trei răspunsuri, iar

Q35 și Q36 un singur răspuns, astfel că procentele din primele două coloane sunt în mod firesc mai mari; comparația relevantă este ordinea temelor și decalajul dintre ele.

Tabel 20. Sinteză: nevoi de sprijin și măsuri recomandate – teme comune ale întrebărilor Q33–Q36

Tema	Nevoile proprii de sprijin în următorii 2 ani (Q33, max. 3 răspunsuri)	Măsuri cu impact mare asupra economiei sociale (Q34, max. 3 răspunsuri)	Prima măsură pe care ar trebui să o ia autoritățile (Q35, un singur răspuns)	Singurul lucru de schimbat în legislație / politici (Q36, un singur răspuns)
Finanțare (acces la finanțare / finanțări dedicate și predictibile)	78%	76%	41%	13%
Facilități fiscale	41%	61%	26%	20%
Simplificarea legislației și a birocrației	–	46%	4%	26%
Colaborarea / parteneriatele cu instituțiile publice	46%	35%	9%	9%
Acces la piață / achiziții publice	39%	9%	7%	9%
Promovare	30%	15%	2%	–
Sprijin pentru angajarea persoanelor vulnerabile	–	13%	7%	2%

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar întreprinderi sociale; Bază: total eșantion, N = 46. Tabelul conține doar temele comune ale celor patru întrebări (variantele de răspuns au fost grupate pe teme); „–" = tema nu a existat ca variantă de răspuns la întrebarea respectivă. Variantele specifice unei singure întrebări nu sunt incluse (de exemplu, Q36: sprijin după încheierea finanțării inițiale, 15%).

Citit per ansamblu, tabelul evidențiază câteva idei:

- **Finanțarea este prioritatea absolută și constantă.** Este pe primul loc atât ca nevoie proprie (78%), cât și ca măsură cu impact pentru sector (76%) și ca primă măsură cerută autorităților (41%). La întrebarea despre legislație (Q36) ponderea ei scade (13%), dar dacă adăugăm sprijinul după încheierea finanțării inițiale (15%), nevoia de finanțare rămâne printre primele două teme.
- **Facilitățile fiscale sunt a doua pârghie, la fel de constantă** (41% – 61% în întrebările cu răspuns multiplu, 26% ca primă măsură, 20% ca schimbare legislativă).
- **Birocrația este o frustrare puternică, dar nu o urgență.** Simplificarea legislației este cea mai des aleasă atunci când întrebarea vizează direct legislația (26%) și apare des printre măsurile cu impact (46%), însă aproape nimeni nu o alege ca primă măsură a autorităților (4%): resursele financiare sunt percepute ca mai urgente.
- **Colaborarea cu instituțiile este o nevoie concretă, nu o revendicare de politică publică.** 46% dintre întreprinderi au nevoie de parteneriate cu instituțiile publice, dar doar 9% o văd ca primă măsură și 9% ca singura schimbare necesară. Decalajul sugerează că întreprinderile caută colaborarea direct, la nivel local, mai degrabă decât prin schimbări de reglementare.
- **Accesul la piață este văzut ca o responsabilitate proprie.** 39% au nevoie de sprijin pentru accesul la clienți, dar puțini îl cer autorităților (7% ca primă măsură). Achizițiile publice rămân astfel o oportunitate puțin valorificată: doar 1 întreprindere din 46 are în prezent contracte cu instituții publice.

Aderarea României la OCDE

Întrebările despre OCDE au fost adresate unui număr de 33 de întreprinderi. **42% nu au auzit de OCDE**, 27% au auzit, dar nu îi cunosc rolul, iar 30% declară că îi cunosc rolul, în linii generale sau bine. În consecință, **70% nu pot aprecia cum ar influența aderarea României la OCDE dezvoltarea economiei sociale**. Cei care au o opinie sunt însă pozitivi: 27% se așteaptă la o influență pozitivă și niciun respondent nu anticipează efecte negative.

Tabel 21. Cât de familiarizat/ă sunteți cu rolul OCDE?

	%	Cazuri
Nu am auzit de OCDE	42%	14
Am auzit de OCDE, dar nu cunosc rolul acesteia	27%	9
Cunosc în linii generale rolul OCDE	24%	8
Cunosc bine rolul OCDE	6%	2

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar întreprinderi sociale; Bază: întreprinderile care au primit întrebarea, N = 33.

Tabel 22. Cum ar influența aderarea României la OCDE dezvoltarea economiei sociale?

	%	Cazuri
Nu ar avea nicio influență	3%	1
Mai degrabă pozitiv	21%	7
Foarte pozitiv	6%	2
Nu știu / Nu pot aprecia	70%	23

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar întreprinderi sociale; Bază: întreprinderile care au primit întrebarea, N = 33.

Sinteză – Rezultate privind Întreprinderile Sociale

Rezultatele cercetării în rândul întreprinderilor sociale se pot rezuma astfel:

- **Un sector tânăr, cu o sustenabilitate fragilă.** 80% dintre întreprinderi au obținut atestatul în ultimii doi ani. Doar 20% își acoperă din venituri proprii cel puțin trei sferturi din cheltuieli, iar 50% consideră că activitatea nu ar fi existat fără finanțarea inițială. Optimismul privind următorii trei ani (50%) este mai scăzut în rândul celor dependente de finanțare.
- **Statutul de întreprindere socială nu își arată încă utilitatea.** 52% declară că atestatul nu le-a adus niciun beneficiu concret, doar 11% sunt de acord că statutul oferă avantaje concrete, iar 52% consideră birocrația disproporționată. Cu toate acestea, 57% ar solicita din nou atestatul.
- **Impactul social este real, dar rar măsurat.** Întreprinderile creează locuri de muncă și integrează persoane vulnerabile, însă doar 15% își măsoară impactul prin indicatori clari, iar 43% resimt dificil echilibrul dintre activitatea economică și misiunea socială.
- **Colaborarea cu autoritățile există, dar este punctuală și inegală.** 65% au colaborat cu cel puțin o instituție publică, în special cu primăria și AJOFM, însă contractele cu instituții publice sunt aproape inexistente. 61% consideră că instituțiile nu cunosc modalitățile legale de colaborare, iar doar 11% că autoritățile locale înțeleg rolul întreprinderilor sociale.
- **Direcțiile de sprijin cerute sunt clare și constante.** Finanțarea dedicată și predictibilă este prioritatea în toate formulările (78% au nevoie de ea în următorii doi ani, 41% o cer ca primă măsură a autorităților), urmată de facilitățile fiscale. Simplificarea legislației este des invocată ca măsură cu impact (46%), dar rar ca primă urgență (4%). Parteneriatele cu instituțiile publice sunt o nevoie concretă pentru aproape jumătate dintre întreprinderi (46%), însă sunt căutate mai degrabă direct, la nivel local; achizițiile publice rămân o oportunitate aproape nefolosită (o singură întreprindere are contracte cu instituții publice). Încrederea în potențialul sectorului rămâne ridicată: 65% cred că economia socială poate contribui semnificativ la dezvoltarea comunităților rurale.

BUNETI

Rezultate în detaliu dezvoltate pentru Instituțiile Publice

Descrierea eșantionului

Au fost realizate 36 de interviuri, toate în administrația locală, primării. Sondajul a reușit să acopere localități din următoarele județe: Caraș-Severin, Timiș, Bihor, Cluj, Sălaj, Hunedoara.

Persoanele care au răspuns sondajului sunt din diverse departamente ale primăriei - Social, echipa de conducere a primăriei, relații cu publicul sau altele.

Cei mai mulți (78%) au o experiență de cel puțin 2 ani în sistemul public, peste jumătate dintre ei având chiar o experiență de peste 11 ani.

Familiaritatea cu economia socială

Termenul de „economie socială" este cunoscut în administrația locală, însă nu întotdeauna și înțeles. 61% dintre respondenți declară că au auzit de el și știu ce înseamnă, 17% l-au auzit, dar nu sunt siguri ce înseamnă, iar 19% l-au auzit foarte puțin. Un singur respondent nu a auzit niciodată de acest termen.

Figura 28. Înainte de acest chestionar, ați auzit de termenul „economie socială"?

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar instituții publice (primării); Bază: total eșantion, N = 36.

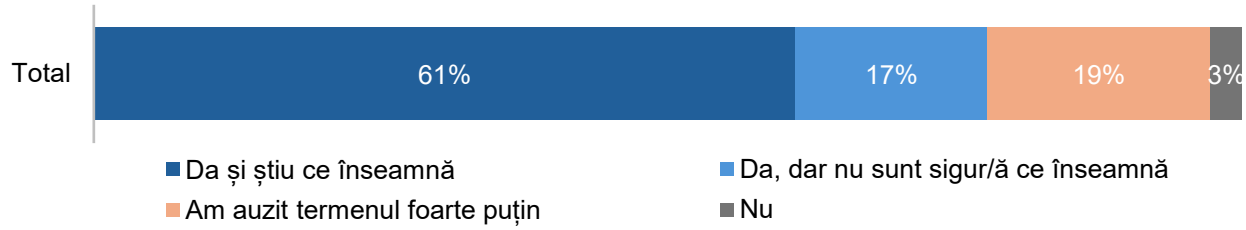

Pentru a verifica gradul real de înțelegere, respondenții au fost rugați să explice, în câteva cuvinte, ce este o întreprindere socială. Răspunsurile au fost **spontane** (întrebare deschisă, fără variante de răspuns propuse) și au fost ulterior codificate în categorii. **44% dintre respondenți (16) au oferit o definiție corectă**, care combină activitatea economică cu scopul social – de exemplu: „*Este o afacere de drept privat care urmărește un scop social și reinvestește cea mai mare parte a profitului în comunitate*."

Ceilalți asociază întreprinderea socială mai degrabă cu o organizație cu scop social (19%), cu ajutorul sau serviciile pentru persoane vulnerabile (14%) ori cu angajarea persoanelor vulnerabile (6%), fără a menționa componenta economică. Apar și confuzii, precum „*o întreprindere finanțată de stat care asigură locuri de muncă în zone greu accesibile*", iar 5 respondenți (14%) nu au putut oferi o explicație.

Diferența dintre cunoașterea declarată și cea reală este vizibilă: **dintre cei 22 de respondenți care spun că știu ce înseamnă economia socială, doar 12 au oferit o definiție corectă**.

Tabel 23. Cum ați explica, în câteva cuvinte, ce este o întreprindere socială? (răspunsuri spontane, codificate)

	%	Cazuri
Activitate economică / afacere care urmărește și un scop social (definiție corectă)	44%	16
Organizație cu scop social / în beneficiul comunității	19%	7
Ajutor / servicii pentru persoane vulnerabile sau sociale	14%	5
Angajează persoane vulnerabile / creează locuri de muncă	6%	2
Alte răspunsuri	3%	1
Nu știu	14%	5

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar instituții publice (primării); Bază: total eșantion, N = 36; întrebare deschisă, răspunsurile au fost grupate pe categorii.

Atunci când primesc o listă de caracteristici, respondenții recunosc mai ușor elementele definitorii ale unei întreprinderi sociale: misiunea socială (92%), posibilitatea de a avea angajați (69%), activitatea economică (67%), obținerea de venituri din activitatea proprie (56%) și comercializarea de produse sau servicii (44%). Persistă totuși și unele idei greșite: **22% consideră că o întreprindere socială trebuie să lucreze exclusiv cu persoane vulnerabile**, 8% că este finanțată exclusiv din fonduri publice sau europene, iar un respondent că trebuie să fie obligatoriu un ONG. Doar 10 respondenți (28%) au bifat toate cele cinci caracteristici corecte, fără niciuna greșită.

Figura 29. Care dintre următoarele caracteristici considerați că descriu o întreprindere socială?

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar instituții publice (primării); Bază: total eșantion, N = 36; răspuns multiplu, procentele însumează peste 100%; albastru = caracteristici corecte, portocaliu = caracteristici incorecte.

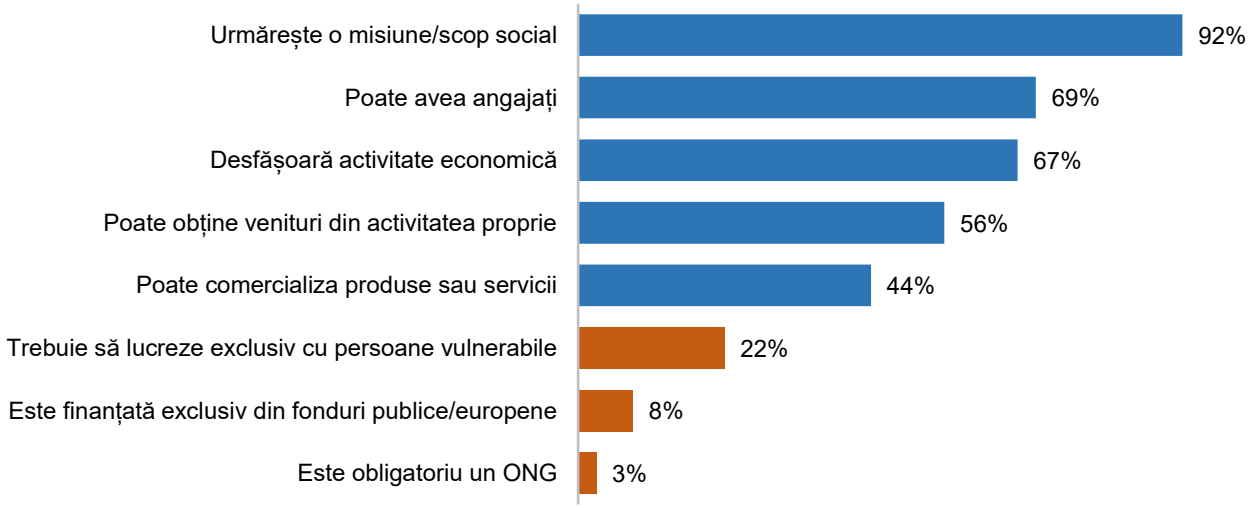

Cunoașterea legislației privind economia socială este modestă. Pe o scală de la 1 (deloc) la 5 (foarte bine), **majoritatea respondenților (58%) se plasează la mijlocul scalei**, 28% își evaluează cunoștințele ca slabe (notele 1–2) și doar 14% ca bune sau foarte bune (notele 4–5).

Figura 30. Cât de bine considerați că înțelegeți legislația privind economia socială?

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar instituții publice (primării); Bază: total eșantion, N = 36; scală de la 1 – deloc la 5 – foarte bine.

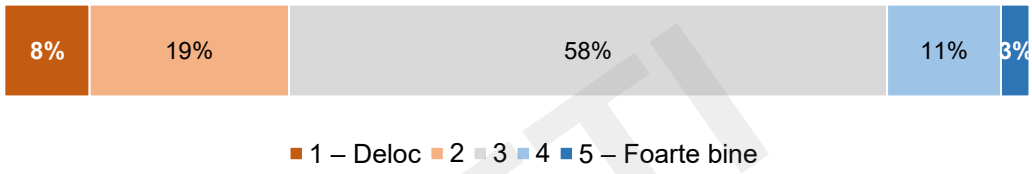

Formarea în domeniu este aproape inexistentă: doar 5 respondenți (14%) au participat vreodată la o informare sau formare privind economia socială, 67% nu au participat, iar 19% nu își amintesc. **Contactul direct cu sectorul este, de asemenea, limitat**: 31% cunosc personal sau prin activitatea profesională cel puțin o întreprindere socială, 53% nu cunosc niciuna, iar 17% nu sunt siguri.

Percepția asupra întreprinderilor sociale

Percepția asupra întreprinderilor sociale a fost măsurată prin gradul de acord cu zece afirmații, pe o scală de la 1 (total dezacord) la 5 (total acord). În graficele de mai jos sunt prezentate procentele celor care sunt de acord sau total de acord (notele 4 și 5 cumulate), iar afirmațiile au fost grupate pe teme.

Primăriile au o imagine pozitivă asupra rolului pe care întreprinderile sociale îl pot avea în comunitate. **81% sunt de acord că acestea pot furniza servicii de care comunitățile rurale au nevoie**, 72% că economia socială este relevantă pentru dezvoltarea comunităților rurale, iar 69% că întreprinderile sociale pot contribui real la rezolvarea problemelor comunității. Capacitatea lor de a crea locuri de muncă sustenabile este evaluată ceva mai prudent (58%). Dezacordul este aproape absent; rezervele apar mai degrabă sub forma răspunsurilor neutre (nota 3).

Figura 31. Rolul întreprinderilor sociale în comunitate – acord

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar instituții publice (primării); Bază: total eșantion, N = 36; procentul celor care sunt de acord sau total de acord (notele 4 și 5 pe o scală de la 1 la 5).

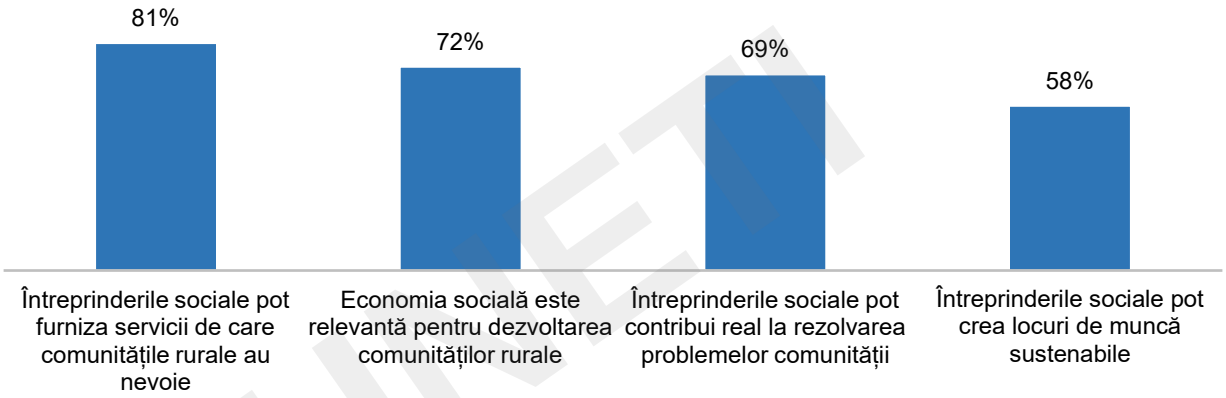

Două treimi dintre respondenți (67%) văd în întreprinderile sociale **parteneri serioși pentru instituțiile publice**, însă doar puțin peste jumătate (53%) consideră că produsele și serviciile lor pot fi competitive pe piață. O treime (33%) cred că întreprinderile sociale depind prea mult de finanțări nerambursabile, însă la această afirmație 33% dintre respondenți nu au putut răspunde – un semn că **primăriile cunosc puțin modul în care funcționează aceste organizații**.

Figura 32. Întreprinderile sociale ca parteneri și actori economici – acord

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar instituții publice (primării); Bază: total eșantion, N = 36; procentul celor care sunt de acord sau total de acord (notele 4 și 5 pe o scală de la 1 la 5).

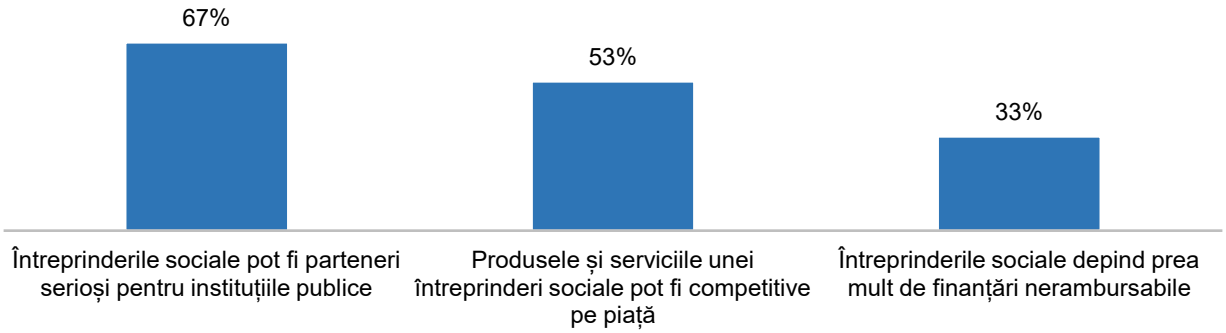

Respondenții recunosc deschis limitele propriilor instituții: **64% sunt de acord că statutul de întreprindere socială este insuficient cunoscut în instituțiile publice**, iar 61% că instituțiile publice nu știu suficient de bine cum pot colabora cu întreprinderile sociale. În schimb, doar 14% consideră că întreprinderile sociale sunt dificil de diferențiat de ONG-urile obișnuite, deși la această afirmație 44% au ales varianta neutră și 25% nu au putut răspunde.

Figura 33. Cunoașterea statutului și a modalităților de colaborare – acord

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar instituții publice (primării); Bază: total eșantion, N = 36; procentul celor care sunt de acord sau total de acord (notele 4 și 5 pe o scală de la 1 la 5).

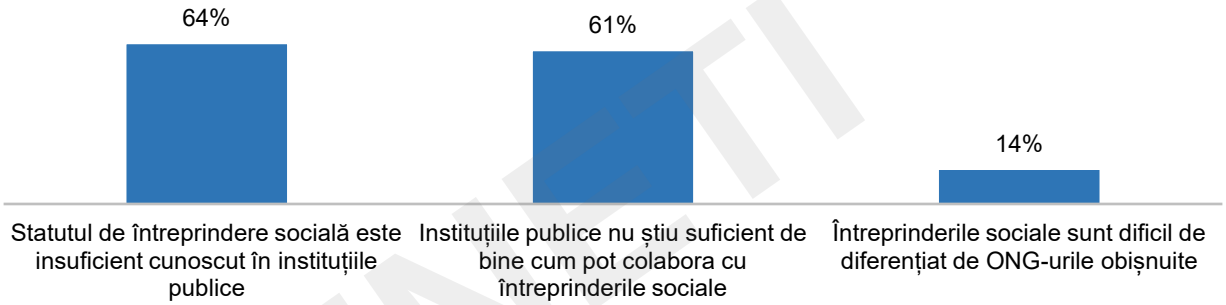

Aceeași autoevaluare reiese din întrebarea directă: **doar 25% consideră că în instituția lor există suficiente cunoștințe despre economia socială** (da sau mai degrabă da), 53% consideră că nu există, iar 22% nu pot aprecia.

Figura 34. Considerați că, în instituția dumneavoastră, există suficiente cunoștințe despre economia socială?

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar instituții publice (primării); Bază: total eșantion, N = 36.

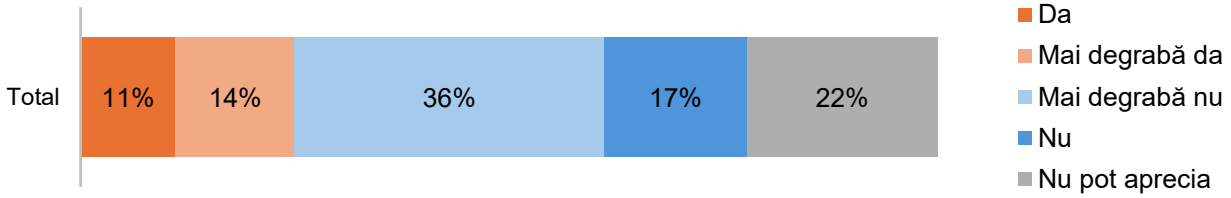

Colaborarea administrației locale cu întreprinderile sociale din județ

Colaborarea în prezent

Prezența întreprinderilor sociale în teritoriu nu este cunoscută de toți respondenții: 39% știu că există întreprinderi sociale în localitatea sau județul în care lucrează, 33% consideră că nu există, iar 28% nu știu.

Colaborarea efectivă este redusă: **doar 6 primării (17%) au colaborat în ultimii trei ani cu o întreprindere socială**, 47% nu au colaborat, iar 36% nu știu – o proporție ridicată, care arată că astfel de colaborări, chiar dacă au existat, nu sunt cunoscute în cadrul instituției. Colaborarea apare acolo unde există un contact direct cu sectorul: **toate cele 6 primării care au colaborat se numără printre cele care cunosc personal cel puțin o întreprindere socială**.

Figura 35. Instituția în care lucrați a colaborat în ultimii 3 ani cu o întreprindere socială?

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar instituții publice (primării); Bază: total eșantion, N = 36.

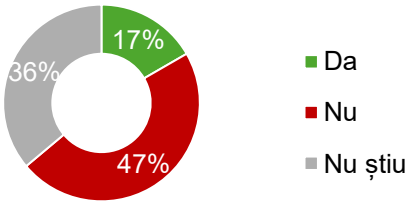

În cele 6 cazuri, colaborarea a constat mai ales în activități pentru persoane vulnerabile (5 mențiuni), ocuparea sau integrarea unor persoane vulnerabile (3) și evenimente sau consultări (2); furnizarea de produse sau servicii a fost menționată o singură dată. Experiența este apreciată pozitiv: 5 dintre cele 6 primării o evaluează cu notele 4 sau 5, pe o scală de la 1 (foarte slabă) la 5 (foarte bună).

Pregătirea instituțiilor pentru colaborări viitoare

Deși colaborările sunt rare, primăriile se consideră pregătite să răspundă unei solicitări: **81% ar ști**, sigur (42%) sau probabil (39%), **către ce departament sau persoană să îndrume o întreprindere socială** care ar propune mâine o colaborare.

Figura 36. Dacă o întreprindere socială ar solicita mâine o colaborare cu instituția dumneavoastră, ați ști către ce departament/persoană trebuie îndrumată?

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar instituții publice (primării); Bază: total eșantion, N = 36.

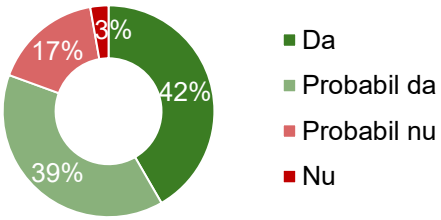

Doar 6% dintre respondenți consideră că instituția lor cunoaște foarte bine instrumentele legale prin care poate sprijini sau colabora cu întreprinderile sociale; cei mai mulți (61%) spun că le cunoaște într-o anumită măsură, iar 22% foarte puțin sau deloc. **Doar 5 primării (14%) au o persoană sau un compartiment care se ocupă de relația cu ONG-urile sau întreprinderile sociale**, iar economia socială apare în strategiile sau planurile de dezvoltare relevante doar în cazul a 4 instituții (11%); 42% nu știu dacă subiectul este inclus în documentele strategice. Disponibilitatea de a îndruma o întreprindere socială se bazează, așadar, mai degrabă pe circuitele generale ale primăriei decât pe o structură dedicată.

Deschiderea declarată față de colaborare este foarte ridicată. Respondenții au evaluat cât de deschisă ar fi instituția lor să colaboreze cu o întreprindere socială în opt domenii, pe o scală de la „deloc” la „foarte deschisă”; graficul prezintă procentul celor care au răspuns „deschisă” sau „foarte deschisă”. **Peste 80%**

declară deschidere pentru servicii pentru persoane vârstnice și activități pentru copii și tineri (câte 89%), pentru integrarea persoanelor vulnerabile și proiecte de dezvoltare comunitară (câte 86%), pentru activități educaționale și valorificarea produselor locale (câte 83%). Deschiderea este mai redusă pentru protecția mediului (72%) și, mai ales, pentru serviciile de întreținere și spații verzi (67%) – domeniul în care colaborarea ar presupune cel mai direct un contract de prestări servicii.

Figura 37. Cât de deschisă ar fi instituția dumneavoastră să colaboreze cu o întreprindere socială în următoarele domenii?

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar instituții publice (primării); Bază: total eșantion, N = 36; procentul celor care au răspuns „deschisă" sau „foarte deschisă".

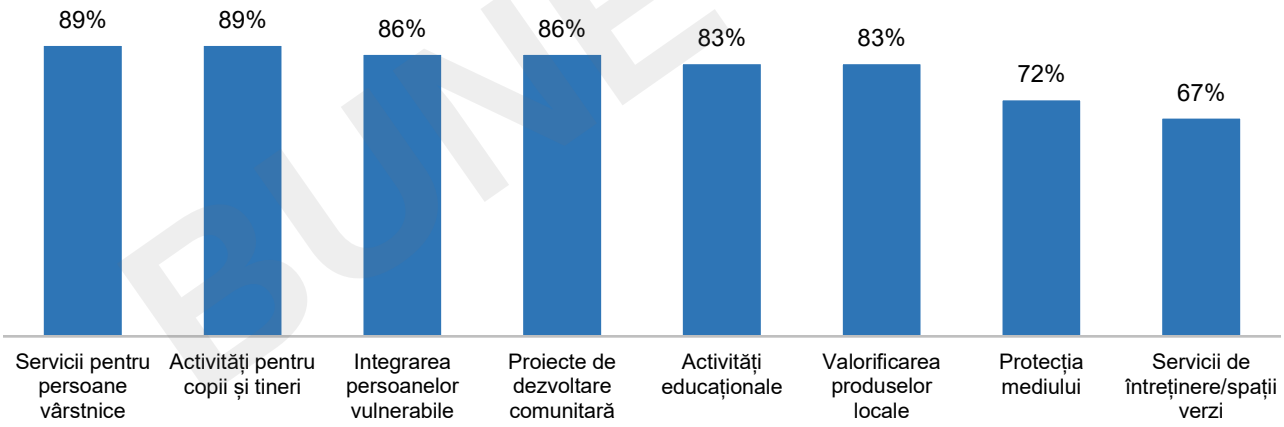

Deschiderea se păstrează și în privința achizițiilor: 78% dintre respondenți spun că instituția lor ar lua în considerare achiziționarea unui produs sau serviciu de calitate de la o întreprindere socială, în condițiile legii (28% da, 50% probabil da), iar niciun respondent nu exclude această variantă; 22% nu știu. În practică însă, potrivit chestionarului adresat întreprinderilor sociale, doar una dintre cele 46 de întreprinderi are în prezent contracte cu instituții publice.

Măsuri / Acțiuni care pot fi luate pentru o colaborare mai bună

Încrederea primăriilor într-o întreprindere socială se construiește în primul rând pe **experiența demonstrată** (53%), urmată de **rezultate măsurabile** (42%), de recomandări sau referințe și de personal calificat (câte 39%) și de transparență (31%). Stabilitatea financiară (19%) și parteneriatele anterioare cu instituții publice (14%) contează mai puțin. Accentul pus pe rezultate măsurabile contrastează cu faptul că doar 15% dintre întreprinderile sociale chestionate își măsoară impactul prin indicatori clari.

Tabel 24. Ce v-ar face să aveți mai multă încredere într-o întreprindere socială?

	%	Cazuri
Experiența demonstrată	53%	19
Rezultate măsurabile	42%	15
Recomandări/referințe	39%	14
Personal calificat	39%	14
Transparență	31%	11
Cunoașterea organizației la nivel local	25%	9
Stabilitate financiară	19%	7
Parteneriate anterioare cu instituții publice	14%	5

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar instituții publice (primării); Bază: total eșantion, N = 36; maximum 3 răspunsuri, procentele însumează peste 100%.

Principalul obstacol în calea unei colaborări mai bune este, din perspectiva primăriilor, **vizibilitatea redusă a întreprinderilor sociale** (58%), urmată de **necunoașterea domeniului de către instituții** (44%). Problema este, așadar, în primul rând una de informare, de ambele părți. Urmează birocrația (36%) și lipsa finanțării (33%), apoi legislația neclară și lipsa unor persoane responsabile de relația cu întreprinderile sociale (câte 25%). Lipsa de încredere și lipsa de interes, de ambele părți, sunt rar menționate.

Figura 38. Ce împiedică o colaborare mai bună între instituțiile publice și întreprinderile sociale?

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar instituții publice (primării); Bază: total eșantion, N = 36; maximum 3 răspunsuri, procentele însumează peste 100%.

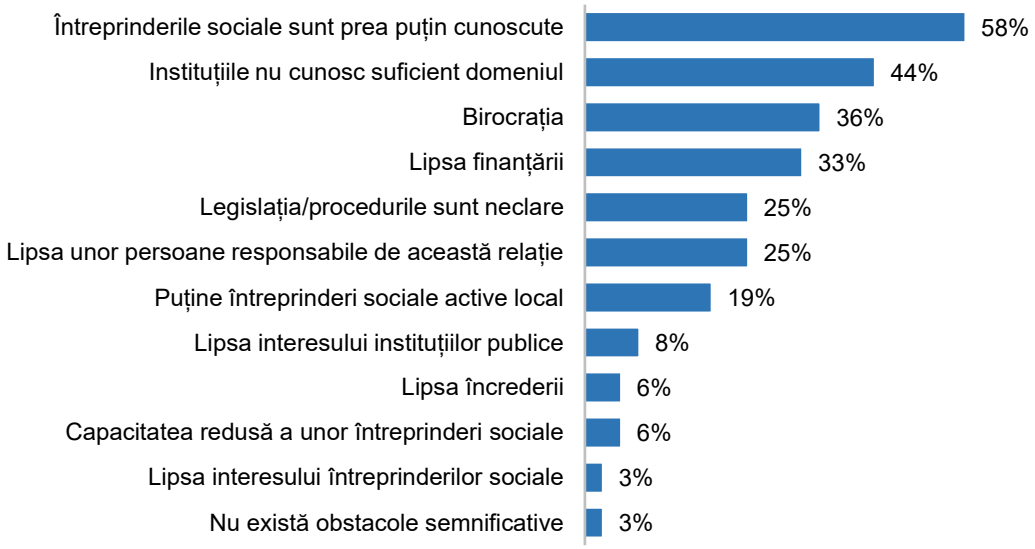

Întrebați care este cea mai mare problemă a economiei sociale în prezent, 22% dintre respondenți declară că nu cunosc suficient domeniul pentru a aprecia. Ceilalți indică în primul rând accesul dificil la finanțare (19%), legislația neclară sau prea birocratică și gradul redus de cunoaștere și înțelegere a economiei sociale (câte 17%).

Tabel 25. Din experiența dumneavoastră profesională, care este cea mai mare problemă a economiei sociale în prezent?

	%	Cazuri
Accesul dificil la finanțare și lipsa unor surse predictibile de finanțare	19%	7
Legislația neclară sau prea birocratică	17%	6
Gradul redus de cunoaștere și înțelegere a economiei sociale	17%	6
Dificultatea de a angaja și menține în activitate persoane din grupuri vulnerabile	8%	3
Capacitatea redusă a unor întreprinderi sociale de a funcționa după încheierea finanțării inițiale	6%	2
Nu consider că economia socială se confruntă cu probleme majore	3%	1
Colaborarea redusă dintre instituțiile publice și întreprinderile sociale	3%	1
Dificultatea întreprinderilor sociale de a deveni sustenabile economic	3%	1
Accesul dificil la piață și la achiziții/contracte publice	3%	1
Nu cunosc suficient domeniul pentru a aprecia	22%	8

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar instituții publice (primării); Bază: total eșantion, N = 36.

BUNETI

Măsurile considerate cu cel mai mare impact sunt **simplificarea legislației și a procedurilor** (58%) și **formarea personalului din administrație** (53%); cumulat, 64% dintre respondenți aleg formarea sau informarea angajaților instituțiilor publice. Urmează finanțările dedicate (31%), mecanismele mai clare de colaborare public–social (28%) și promovarea întreprinderilor sociale către populație (25%).

Comparația cu întreprinderile sociale, care au răspuns la o întrebare similară, arată două perspective diferite. Întreprinderile pun pe primul loc **finanțările dedicate** (76%) și **facilitățile fiscale** (61%), măsuri pe care primăriile le aleg mult mai rar (31%, respectiv 22%). În schimb, primăriile pun accent pe **informarea și formarea propriului personal** (64%), o măsură aproape absentă din răspunsurile întreprinderilor sociale (2%). Simplificarea legislației și mecanismele clare de colaborare sunt temele importante pentru ambele părți.

Figura 39. Măsurile cu cel mai mare impact asupra economiei sociale – primării și întreprinderi sociale

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar instituții publice (primării); Bază: total eșantion primării, N = 36; total eșantion întreprinderi sociale, N = 46; maximum 3 răspunsuri, procentele însumează peste 100%; pentru primării, „informarea / formarea angajaților" cumulează două variante de răspuns distincte în chestionar (informare 28%, formare 53%).

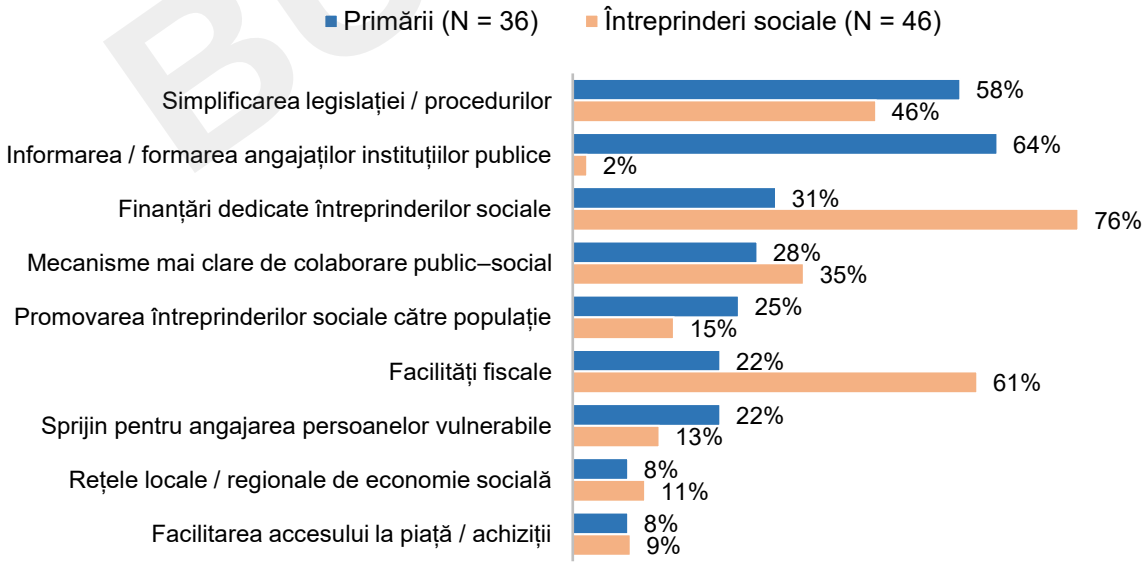

Aproape jumătate dintre respondenți (44%) consideră că dezvoltarea economiei sociale este responsabilitatea tuturor actorilor, prin colaborare. Atunci când indică un singur actor, primăriile se orientează spre nivelul central – guvernul și instituțiile centrale (22%) – sau spre AJOFM și întreprinderile sociale (câte 14%). Un singur respondent consideră că autoritățile locale ar trebui să aibă rolul principal.

Figura 40. Cine considerați că ar trebui să aibă rolul principal în dezvoltarea economiei sociale?

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar instituții publice (primării); Bază: total eșantion, N = 36.

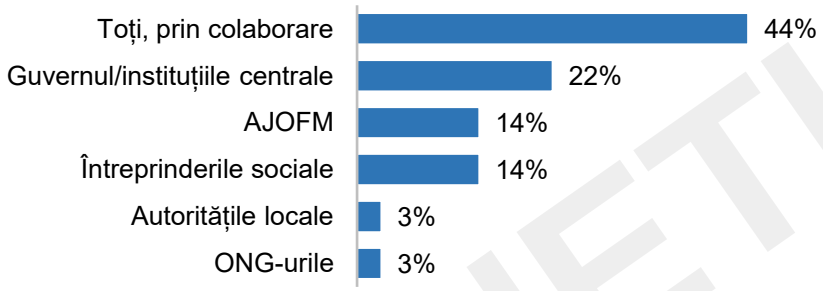

Perspectiva este însă optimistă: **83% cred că economia socială poate avea un rol mai important în comunitățile rurale în următorii 5 ani** (39% cu siguranță, 44% probabil), niciun respondent nu crede contrariul, iar 17% nu știu.

Ca primă măsură pentru ca acest lucru să se întâmple, primăriile aleg **clarificarea legislației și a mecanismelor prin care instituțiile publice pot colabora cu întreprinderile sociale** (28%), urmată de informarea și formarea personalului (19%) și de întâlniri periodice între instituții și întreprinderi (14%). Cumulat, măsurile care vizează cadrul și mecanismele de colaborare (clarificarea legislației, mecanisme concrete, întâlniri periodice) adună 53% din răspunsuri.

Tabel 26. Care ar trebui să fie prima măsură luată pentru ca economia socială să aibă un rol mai important în comunitățile rurale?

	%	Cazuri
Clarificarea legislației și a mecanismelor prin care instituțiile publice pot colabora cu întreprinderile sociale	28%	10
Informarea și formarea personalului din instituțiile publice cu privire la economia socială	19%	7
Organizarea periodică de întâlniri și consultări între instituțiile publice și întreprinderile sociale	14%	5
Crearea unor mecanisme concrete de colaborare între instituții și întreprinderile sociale	11%	4
Identificarea și promovarea întreprinderilor sociale și a serviciilor/produselor oferite de acestea la nivel local	8%	3
Facilitarea accesului întreprinderilor sociale la achiziții și contracte publice	6%	2
Introducerea unor facilități și măsuri de sprijin pentru întreprinderile sociale	6%	2
Nu știu / nu pot aprecia	8%	3

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar instituții publice (primării); Bază: total eșantion, N = 36.

Aderarea României la OCDE

Cunoașterea OCDE în administrația locală este limitată: **36% dintre respondenți nu au auzit de OCDE**, 31% au auzit, dar nu îi cunosc rolul, iar 33% îi cunosc rolul în linii generale; niciun respondent nu declară

că îl cunoaște bine. În consecință, **44% nu pot aprecia cum ar influența aderarea României la OCDE activitatea instituțiilor publice din mediul rural**. Cei care au o opinie se așteaptă însă la o influență pozitivă (56%: 42% mai degrabă pozitivă și 14% foarte pozitivă), iar niciun respondent nu anticipează efecte negative.

Tabel 27. Cât de familiarizat/ă sunteți cu rolul OCDE?

	%	Cazuri
Nu am auzit de OCDE	36%	13
Am auzit de OCDE, dar nu cunosc rolul acesteia	31%	11
Cunosc în linii generale rolul OCDE	33%	12
Cunosc bine rolul OCDE	0%	0

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar instituții publice (primării); Bază: total eșantion, N = 36.

Tabel 28. Cum ar influența aderarea României la OCDE activitatea instituțiilor publice din mediul rural?

	%	Cazuri
Mai degrabă pozitiv	42%	15
Foarte pozitiv	14%	5
Nu știu / Nu pot aprecia	44%	16

Sursa: Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, chestionar instituții publice (primării); Bază: total eșantion, N = 36.

Sinteză – Rezultate privind Instituțiile Publice

Rezultatele cercetării în rândul reprezentanților primăriilor se pot rezuma astfel:

- **Economia socială este cunoscută ca termen, dar mai puțin înțeleasă.** 61% dintre reprezentanții primăriilor declară că știu ce înseamnă, însă doar 44% oferă spontan o definiție corectă și 28% recunosc toate caracteristicile unei întreprinderi sociale fără confuzii. Doar 14% își evaluează bine cunoștințele despre legislație, iar 14% au participat la o formare în domeniu.
- **Primăriile își recunosc propriile limite.** 64% consideră că statutul de întreprindere socială este insuficient cunoscut în instituțiile publice, 61% că acestea nu știu cum pot colabora cu întreprinderile sociale, iar doar 25% cred că în propria instituție există suficiente cunoștințe despre economia socială.
- **Imaginea întreprinderilor sociale este pozitivă, dar colaborarea este rară.** 81% consideră că acestea pot furniza servicii de care comunitățile rurale au nevoie și 67% le văd ca parteneri serioși. Cu toate acestea, doar 17% dintre primării au colaborat cu o întreprindere socială în ultimii trei ani, iar 36% nu știu dacă au colaborat. Acolo unde a existat, colaborarea a fost apreciată pozitiv.
- **Deschiderea declarată pentru colaborare este mare, capacitatea instituțională este redusă.** Între 67% și 89% dintre respondenți își declară instituția deschisă colaborării, în funcție de domeniu, iar 78% ar lua în considerare achiziția de produse sau servicii de la o întreprindere socială. Doar 14% dintre primării au însă o persoană sau un compartiment dedicat relației cu ONG-urile și întreprinderile sociale, iar economia socială apare în documentele strategice ale doar 11% dintre ele.
- **Soluțiile văzute de primării țin de informare, formare și clarificarea cadrului de colaborare.** Principalele obstacole sunt vizibilitatea redusă a întreprinderilor sociale (58%) și necunoașterea domeniului de către instituții (44%); măsurile preferate sunt simplificarea legislației (58%) și formarea personalului (53%). Spre deosebire de întreprinderile sociale, care cer în primul rând finanțare și facilități fiscale, primăriile pun accentul pe propria pregătire. Doar un respondent vede autoritățile locale în rolul principal pentru dezvoltarea economiei sociale, deși 83% cred că aceasta va avea un rol mai important în comunitățile rurale în următorii 5 ani.

Recomandări pentru îmbunătățirea politicilor publice privind sustenabilitatea economiei sociale în mediul rural

Politicile publice trebuie să susțină continuitatea activității întreprinderilor sociale din mediul rural, prin finanțare predictibilă, acces la piață și acoperirea costurilor misiunii sociale. Sprijinul pentru înființare trebuie continuat cu instrumente care permit păstrarea locurilor de muncă și furnizarea serviciilor necesare comunităților.

Cercetarea evidențiază un decalaj între utilitatea recunoscută a întreprinderilor sociale și condițiile în care acestea își desfășoară activitatea. Comunitățile au nevoie de locuri de muncă și servicii, autoritățile publice declară deschidere pentru colaborare, iar întreprinderile sociale își asumă intervenții în beneficiul persoanelor vulnerabile. Totuși, aceste premise se transformă insuficient în venituri stabile, contracte și servicii continue.

Recomandările corelează rezultatele cantitative cu observațiile din consultările de teren și urmăresc îmbunătățirea cadrului național de sprijin, cu aplicare adaptată mediului rural. Ele reprezintă propuneri de politică publică; alegerea instrumentelor normative și financiare necesită o analiză juridică și bugetară distinctă.

Rezultatele cantitative se referă la eșantioanele cercetate — 212 cetățeni, 46 de întreprinderi sociale și 36 de reprezentanți ai primăriilor — și nu trebuie extrapolate automat la întregul mediu rural din România. De asemenea, 80% dintre întreprinderile participante au obținut atestatul în perioada 2025–2026, aspect relevant pentru interpretarea fragilității economice observate. Constatările din consultări exprimă experiențele participanților și nu indică frecvența fenomenelor la nivel național.

1 Introducerea unui mecanism de sprijin pentru consolidarea întreprinderilor sociale după finanțarea inițială

Fundamentarea recomandării. Numai 20% dintre întreprinderile participante declară că veniturile din activitatea economică acoperă integral sau în proporție de peste 75% cheltuielile curente. Accesul la finanțare este o nevoie pentru următorii doi ani pentru 78% dintre respondenți, iar 52% nu sunt de acord că ar putea continua activitatea fără finanțări nerambursabile.

Se recomandă crearea unei componente de consolidare pentru întreprinderile sociale existente, accesibilă inclusiv după încheierea proiectelor prin care au fost înființate. Aceasta ar putea finanța capital de lucru, dezvoltarea portofoliului de clienți, adaptarea produselor și serviciilor și pregătirea managerială.

Sprijinul trebuie acordat pe baza unui diagnostic economic și social, cu obiective verificabile și evaluări periodice. Pentru activitățile comerciale, obiectivul este creșterea veniturilor recurente. Pentru serviciile destinate persoanelor care nu pot plăti, continuitatea presupune identificarea unui finanțator al serviciului.

Rezultatul urmărit. Creșterea numărului de întreprinderi care își continuă efectiv activitatea și păstrează locurile de muncă după finalizarea finanțării inițiale.

2 Recunoașterea și finanțarea costurilor suplimentare ale misiunii sociale

Fundamentarea recomandării. Câte 57% dintre întreprinderi menționează costuri suplimentare cu personalul, formarea și integrarea persoanelor vulnerabile, respectiv costuri administrative și de raportare. Alte 37% indică cheltuieli pentru activitățile sau serviciile sociale oferite beneficiarilor. Consultările de teren au evidențiat situații în care beneficiarii au nevoie de servicii, dar nu își permit plata acestora, iar organizațiile acoperă o parte a intervențiilor prin muncă voluntară.

Se recomandă introducerea unor mecanisme care să finanțeze explicit costurile misiunii sociale: acompanierea angajaților vulnerabili, adaptarea activității, deplasarea către beneficiari și furnizarea serviciilor gratuite sau subvenționate. Finanțarea ar trebui raportată la costuri justificate și rezultate verificabile, cu evitarea dublei finanțări.

Această abordare permite evaluarea separată a performanței comerciale și a obligațiilor sociale asumate. O întreprindere care deservește persoane fără capacitate de plată are nevoie de un mecanism de finanțare corespunzător acestei misiuni.

Rezultatul urmărit. Reducerea presiunii de a finanța intervențiile sociale exclusiv din marja comercială sau din voluntariat.

3 Dezvoltarea unui mecanism predictibil de finanțare a serviciilor comunitare pentru vârstnici

Fundamentarea recomandării. Dintre primăriile participante, 89% declară deschidere pentru colaborări în domeniul serviciilor pentru vârstnici, iar 43% dintre întreprinderile sociale includ vârstnicii între beneficiarii misiunii lor. În consultările de teren au fost semnalate lipsa serviciilor, capacitatea redusă de plată a beneficiarilor și resursele financiare și umane insuficiente ale unor primării.

Se recomandă dezvoltarea unui program multianual pentru servicii comunitare în mediul rural, cu participare financiară centrală și contribuții locale adaptate capacității bugetare. Programul ar trebui să permită implicarea întreprinderilor sociale care îndeplinesc cerințele aplicabile serviciilor respective.

Finanțarea trebuie să includă costurile reale ale furnizării în rural: transport, timp de deplasare, personal și continuitatea intervenției. Pentru localitățile cu puțini beneficiari, pot fi pilotate servicii organizate pentru mai multe comune.

Rezultatul urmărit. Acces constant la servicii pentru vârstnici și apariția unor locuri de muncă locale susținute prin finanțarea serviciilor furnizate.

4 Transformarea deschiderii autorităților în acces efectiv la contracte publice

Fundamentarea recomandării. Deși 78% dintre reprezentanții primăriilor ar lua în considerare achiziționarea de produse sau servicii de la o întreprindere socială, numai o întreprindere din cele 46 menționează contractele cu instituțiile publice între sursele sale de venit.

Se recomandă elaborarea unui ghid operațional pentru autorități și întreprinderi sociale, cu exemple de documentații, criterii sociale, condiții de participare și explicații privind instrumentele de achiziție aplicabile fiecărei categorii de întreprindere.

Ghidul trebuie însoțit de asistență practică și proiecte pilot. Acolo unde obiectul contractului permite, dimensionarea achizițiilor și cerințele de participare ar trebui să faciliteze accesul furnizorilor mici, păstrând cerințele de calitate și transparență.

Rezultatul urmărit. Creșterea numărului și valorii contractelor executate de întreprinderile sociale, inclusiv a celor care generează venituri recurente.

5 Simplificarea obligațiilor administrative și clarificarea utilității statutului de întreprindere socială

Fundamentarea recomandării. Pentru 52% dintre întreprinderile participante, atestatul nu a adus până în prezent niciun beneficiu concret. Tot 52% consideră birocrația asociată statutului disproporționată față de beneficii. Simplificarea legislației și a obligațiilor administrative este cea mai frecventă alegere atunci când respondenții indică o singură schimbare legislativă.

Se recomandă evaluarea sarcinilor administrative asociate atestării și menținerii statutului, identificarea raportărilor suprapuse și standardizarea documentelor. Informațiile deja disponibile în sistemele publice ar trebui reutilizate, acolo unde este posibil, pentru reducerea solicitărilor repetitive.

Cercetarea indică și confuzii între atestat și marca socială. Sunt necesare explicații unitare privind condițiile, obligațiile și instrumentele de sprijin aferente fiecărui statut.

Rezultatul urmărit. Reducerea timpului și costurilor administrative și creșterea accesării informate a măsurilor de sprijin.

6 Evaluarea și pilotarea unor facilități fiscale și măsuri de sprijin țintite

Fundamentarea recomandării. Facilitățile fiscale sunt considerate o măsură cu impact ridicat de 61% dintre întreprinderile participante. Costurile salariale reprezintă principala dificultate economică pentru 37% dintre acestea.

Se recomandă realizarea unei evaluări de impact pentru măsuri care reduc costurile documentate ale misiunii sociale, în special cele asociate integrării și menținerii în muncă a persoanelor vulnerabile.

Măsurile propuse trebuie să aibă criterii transparente, să fie accesibile diferitelor forme juridice eligibile și să fie condiționate de activitate și rezultate verificabile. Cercetarea justifică analizarea acestor instrumente, dar nu permite stabilirea unui nivel optim al facilităților.

Rezultatul urmărit. Reducerea costurilor care împiedică păstrarea locurilor de muncă și îndeplinirea misiunii sociale.

7 Crearea unei capacități permanente de sprijin și colaborare în teritoriu

Fundamentarea recomandării. Numai 14% dintre primăriile participante au o persoană sau un compartiment pentru relația cu ONG-urile și întreprinderile sociale. Totodată, 61% recunosc faptul că instituțiile publice nu cunosc suficient modalitățile de colaborare, iar numai 14% dintre respondenți au participat la informare sau formare în domeniu.

Se recomandă desemnarea unui punct de contact în instituțiile locale și organizarea unei funcții de asistență la nivel județean, prin cooperarea structurilor competente. Comunele mici ar trebui să poată utiliza servicii comune de consiliere, fără obligația de a crea fiecare un post distinct.

Formarea trebuie să includă rezolvarea unor situații concrete: identificarea furnizorilor, alegerea mecanismului de colaborare, pregătirea documentelor și urmărirea rezultatelor.

Rezultatul urmărit. Scurtarea traseului dintre o nevoie comunitară identificată și o colaborare funcțională.

8 Adaptarea programelor de sprijin la condițiile economice ale mediului rural

Fundamentarea recomandării. Pentru 54% dintre întreprinderile participante, sustenabilitatea este mai dificil de obținut în rural. În localitățile mici, cetățenii menționează mai frecvent lipsa locurilor de muncă și plecarea tinerilor.

Se recomandă ca programele de finanțare să țină cont de densitatea redusă a populației, puterea de cumpărare, distanțele și dimensiunea pieței. Aceste condiții trebuie reflectate în costurile eligibile, contribuțiile proprii și indicatorii de rezultat.

Sunt necesare și instrumente de cooperare economică: logistică și promovare comune, acces la clienți urbani, asocierea furnizorilor și utilizarea în comun a unor echipamente. Domeniile sprijinite trebuie selectate pe baza cererii și a resurselor locale.

Rezultatul urmărit. Extinderea pieței accesibile și reducerea costurilor pe care întreprinderile mici le suportă individual.

9 Introducerea unui sistem simplu de monitorizare a sustenabilității și a rezultatelor sociale

Fundamentarea recomandării. Numai 15% dintre întreprinderile participante își măsoară sistematic rezultatele prin indicatori clari, în timp ce 42% dintre reprezentanții primăriilor indică rezultatele măsurabile drept un criteriu de încredere.

Se recomandă un set restrâns de indicatori comuni, însoțit de modele gratuite și asistență pentru completare. Monitorizarea ar trebui să urmărească veniturile recurente, continuitatea activității, păstrarea locurilor de muncă, beneficiarii deserviți și continuitatea serviciilor.

În completare, este necesară urmărirea întreprinderilor după finalizarea finanțării și după expirarea sau retragerea atestatului, pentru a distinge între încetarea activității economice și renunțarea la statut.

Rezultatul urmărit. Evaluarea politicilor prin activitate și rezultate efective, pe lângă numărul de întreprinderi înființate sau atestate.

10 Finanțarea participării comunitare și a educației adulților ca suport pentru dezvoltarea economiei sociale

Fundamentarea recomandării. Doar 10% dintre cetățenii participanți au luat parte la o ședință sau consultare publică, deși 65% se declară dispuși să participe la activități comunitare. Consultările de teren au evidențiat nevoi de informare, comunicare și cooperare în rândul adulților, cu implicații pentru relațiile din familie și comunitate.

Se recomandă includerea în programele relevante a unor activități de facilitare comunitară și educație a adulților, legate de probleme concrete: înțelegerea serviciilor, cooperarea cu școala și instituțiile, competențe digitale, inițiative economice locale și sprijinirea persoanelor vulnerabile.

Consultările trebuie însoțite de un răspuns public privind propunerile primite și modul în care au fost utilizate. Disponibilitatea declarată de cumpărare de la întreprinderi sociale trebuie testată prin inițiative comerciale reale, deoarece nu echivalează cu o cerere solvabilă.

Rezultatul urmărit. Identificarea mai bună a nevoilor și consolidarea relației dintre întreprinderi, beneficiari, clienți și autorități.

Priorități de implementare

Pentru prima etapă se recomandă concentrarea asupra a trei intervenții: sprijinul pentru consolidarea întreprinderilor existente, finanțarea costurilor misiunii sociale și operaționalizarea accesului la contracte publice. Acestea răspund direct celor mai presante dificultăți identificate: lipsa resurselor financiare, insuficiența pieței și imposibilitatea unor beneficiari de a plăti serviciile.

Prin raportul transmis Secretariatului General al Guvernului se poate propune un proces interinstituțional de analiză și pilotare, cu responsabilități, bugete și termene explicite. Extinderea măsurilor ar trebui decisă pe baza rezultatelor privind continuitatea serviciilor, păstrarea locurilor de muncă și stabilitatea economică a întreprinderilor participante.

Fundamentarea cantitativă a acestui capitol utilizează secțiunile privind populația generală, întreprinderile sociale și instituțiile publice din prezentul raport, în special tabelele 13, 15, 17–20, 24 și 26 și figurile 15, 18–19, 24 și 35–39. Constatările calitative provin din consultările de teren desfășurate în cadrul Barometrului.

Anexe

Chestionar adresat populației generale, cetățenilor

A. DATE GENERALE

1. Județ:

☐ Caraș-Severin
☐ Timiș
☐ Arad
☐ Bihor
☐ Cluj
☐ Sălaj
☐ Hunedoara

2. Localitatea:

_____

3. De cât timp locuiți în această localitate?

☐ Sub 5 ani
☐ 5–10 ani
☐ 11–20 ani
☐ Peste 20 ani / dintotdeauna

4. Vârsta:

☐ 18–24 ani
☐ 25–34 ani
☐ 35–44 ani
☐ 45–54 ani
☐ 55–64 ani
☐ 65 și peste

5. Sex:

☐ Feminin
☐ Masculin
☐ Prefer să nu răspund

6. Situația profesională:

☐ Angajat(ă)
☐ Lucrez pe cont propriu/antreprenor
☐ Agricultor/gospodărie proprie
☐ Șomer/în căutarea unui loc de muncă
☐ Pensionar(ă)
☐ Elev/student
☐ Casnic(ă)
☐ Alt răspuns: _____

B. CUM SE TRĂIEȘTE ÎN COMUNITATE?

7. Cât de mulțumit(ă) sunteți, în general, de viața în localitatea dumneavoastră?

☐ 1 – Deloc mulțumit(ă)
☐ 2 – Puțin mulțumit(ă)

BUNETI

☐ 3 – Mulțumit(ă)
☐ 4 – Destul de mulțumit(ă)
☐ 5 – Foarte mulțumit(ă)

8. Care considerați că sunt cele mai importante probleme ale localității? (maximum 3)

☐ Lipsa locurilor de muncă
☐ Venituri reduse/sărăcie
☐ Plecarea tinerilor
☐ Îmbătrânirea populației
☐ Acces dificil la servicii medicale
☐ Lipsa serviciilor pentru vârstnici
☐ Transport insuficient
☐ Infrastructură deficitară
☐ Lipsa activităților pentru copii/tineri
☐ Lipsa oportunităților pentru persoane vulnerabile
☐ Lipsa implicării oamenilor
☐ Lipsa serviciilor/comerțului local
☐ Alt răspuns: _____

9. În ultimii 2 ani, situația localității dumneavoastră:

☐ S-a îmbunătățit mult
☐ S-a îmbunătățit puțin
☐ A rămas aproximativ la fel
☐ S-a înrăutățit
☐ Nu pot aprecia

10. Dacă ați avea posibilitatea, ați dori să locuiți în această localitate și peste 5 ani?

☐ Cu siguranță da
☐ Probabil da
☐ Probabil nu
☐ Cu siguranță nu
☐ Nu știu

11. Care este lucrul cel mai important care v-ar determina să rămâneți sau să vă doriți să rămâneți în comunitate?

☐ Un loc de muncă stabil și bine plătit în zonă
☐ Posibilitatea de a avea propria afacere / o activitate din care să obțin venituri
☐ Servicii medicale mai bune și mai accesibile
☐ O școală bună și condiții mai bune pentru educația copiilor
☐ Drumuri, transport și infrastructură mai bune
☐ Acces mai bun la servicii publice și utilități
☐ Mai multe oportunități pentru tineri și familii
☐ Mai multe activități sociale, culturale și de petrecere a timpului liber
☐ O comunitate mai unită, în care oamenii se implică și se ajută
☐ O administrație locală mai implicată și mai atentă la nevoile oamenilor
☐ Apropierea de familie și de oamenii dragi
☐ Liniștea, natura și calitatea vieții de la sat
☐ Nimic – intenționez să plec indiferent de condițiile din comunitate

BUNETI

☐ Alt răspuns: _____

C. PARTICIPAREA CIVICĂ – CE FAC OAMENII ÎN REALITATE?

12. În ultimele 12 luni, ați participat personal la cel puțin o activitate în folosul comunității?

☐ Da, de mai multe ori
☐ Da, o dată
☐ Nu

13. Dacă DA, la ce fel de activități? (pot fi bifate mai multe)

☐ Voluntariat
☐ Curățenie/amenajare
☐ Activități sociale/caritate
☐ Activități culturale/educative
☐ Ședințe/dezbateri/consultări ale primăriei
☐ Activități ONG/asociații
☐ Sprijin pentru persoane vulnerabile
☐ Inițiative ale cetățenilor/vecinilor
☐ Alt răspuns: _____

14. În ultimele 12 luni, ați făcut vreuna dintre următoarele?

☐ Ați sesizat primăria despre o problemă
☐ Ați făcut o propunere către autorități
☐ Ați participat la o ședință/consultare publică
☐ Ați semnat/susținut o inițiativă comunitară
☐ Ați contactat un ONG/asociație pentru o problemă locală
☐ Niciuna dintre acestea

15. Cât de dispus(ă) ați fi să participați pe viitor la activități pentru comunitate?

☐ Foarte dispus(ă)
☐ Destul de dispus(ă)
☐ Puțin dispus(ă)
☐ Deloc dispus(ă)
☐ Nu știu

16. Ce vă împiedică cel mai mult să vă implicați? (maximum 2)

☐ Lipsa timpului
☐ Nu aflu la timp despre activități
☐ Sunt prea puține activități
☐ Nu cred că implicarea mea schimbă ceva
☐ Nu am încredere în organizatori/instituții
☐ Probleme de sănătate/vârstă
☐ Distanța/transportul
☐ Nu mă simt invitat(ă)/ascultat(ă)
☐ Nu sunt interesat(ă)
☐ Alt răspuns: _____

17. Ce v-ar determina cel mai mult să vă implicați?

☐ Să văd rezultate concrete
☐ Să fiu informat(ă) mai bine
☐ Să fiu invitat(ă) direct
☐ Să participe și alți oameni din comunitate
☐ Să am încredere în organizatori
☐ Activitatea să rezolve o problemă care mă afectează
☐ Nimic în mod special
☐ Alt răspuns: _____

D. RELAȚIA REALĂ CU ADMINISTRAȚIA LOCALĂ

18. În ultimii 2 ani, ați avut personal nevoie să vă adresați primăriei pentru o problemă, cerere, sesizare sau propunere?

☐ Da
☐ Nu

19. Dacă DA, cum apreciați experiența?

☐ Problema a fost rezolvată
☐ Am primit răspuns, dar problema nu s-a rezolvat
☐ Am fost trimis(ă) de la o persoană/serviciu la altul
☐ Nu am primit răspuns
☐ Am renunțat înainte de finalizare
☐ Nu se aplică
☐ Alt răspuns: _____

20. Știți concret cum puteți transmite primăriei o propunere sau o problemă a comunității?

☐ Da
☐ Nu
☐ Nu sunt sigur(ă)

21. În ce măsură considerați că primăria ascultă opiniile cetățenilor atunci când ia decizii importante?

☐ 1 – Deloc
☐ 2
☐ 3
☐ 4
☐ 5 – Foarte mult
☐ Nu pot aprecia

22. Când cetățenii semnalează o problemă reală, câtă încredere aveți că administrația locală încearcă să o rezolve?

☐ 1 – Deloc
☐ 2
☐ 3
☐ 4
☐ 5 – Foarte multă
☐ Nu pot aprecia

BUNETI

E. ÎNCREDERE ȘI COOPERARE ÎN COMUNITATE

23. Câtă încredere aveți în următorii actori din comunitate?

Actor	Multă	Destulă	Puțină	Deloc	Nu știu
Primăria / administrația locală	☐	☐	☐	☐	☐
Școala / instituțiile de învățământ	☐	☐	☐	☐	☐
ONG-uri / asociații	☐	☐	☐	☐	☐
Producători / întreprinderi locale	☐	☐	☐	☐	☐
Grupuri de voluntari / inițiative cetățenești	☐	☐	☐	☐	☐

24. Considerați că oamenii din localitate se ajută între ei atunci când apare o problemă importantă?

☐ Foarte des
☐ Destul de des
☐ Rar
☐ Deloc
☐ Nu pot aprecia

25. Credeți că o colaborare mai bună între cetățeni, primărie, ONG-uri și întreprinderile locale ar putea rezolva mai multe probleme ale comunității?

☐ Da, în mare măsură
☐ Într-o oarecare măsură
☐ În mică măsură
☐ Deloc
☐ Nu știu

F. ECONOMIA SOCIALĂ – CE ȘTIU ȘI CE CRED CETĂȚENII?

26. Înainte de a primi orice explicație în acest chestionar, ați auzit de termenul „economie socială” sau „întreprindere socială”?

☐ Da și știu ce înseamnă
☐ Am auzit, dar nu știu exact ce înseamnă
☐ Nu

27. Fără a consulta o sursă, ce credeți că este o întreprindere socială?

Explicație: O întreprindere socială desfășoară activități economice – poate vinde produse sau servicii și poate avea angajați – dar urmărește în același timp o misiune socială sau un beneficiu pentru comunitate.

_____
_____
_____

28. După această explicație, cât de utilă considerați că poate fi o întreprindere socială într-o comunitate rurală?

☐ Foarte utilă
☐ Destul de utilă
☐ Puțin utilă
☐ Deloc utilă
☐ Nu știu

29. În ce domenii ar fi cele mai utile întreprinderile sociale în localitatea dumneavoastră? (maximum 3)

☐ Locuri de muncă
☐ Sprijin pentru persoane vulnerabile
☐ Servicii pentru vârstnici

☐ Activități pentru copii/tineri
☐ Valorificarea produselor locale
☐ Turism/promovarea zonei
☐ Protecția mediului
☐ Meșteșuguri/tradiții
☐ Servicii necesare comunității
☐ Alt răspuns: _____

30. Cunoașteți în localitatea sau zona dumneavoastră o organizație/firmă despre care știți că este întreprindere socială?

☐ Da
☐ Nu
☐ Nu sunt sigur(ă)

31. Dacă o întreprindere socială locală ar oferi un produs sau serviciu de aceeași calitate și la un preț comparabil cu alte oferte, ați prefera să cumpărați de la aceasta știind că sprijină și comunitatea?

☐ Cu siguranță da
☐ Probabil da
☐ Probabil nu
☐ Cu siguranță nu
☐ Nu știu

32. Ce v-ar face să aveți încredere într-o întreprindere socială? (maximum 2)

☐ Să văd rezultate concrete în comunitate
☐ Să fie transparentă cu privire la bani și activități
☐ Să ofere produse/servicii bune
☐ Să fie recomandată de oameni în care am încredere
☐ Să colaboreze cu instituții/organizații cunoscute
☐ Să angajeze oameni din comunitate
☐ Nu știu
☐ Alt răspuns: _____

G. PRIORITĂȚI ȘI RECOMANDĂRI

33. Dacă în localitatea dumneavoastră ar exista bani pentru o singură intervenție importantă, unde ar trebui folosiți cu prioritate?

☐ Crearea de locuri de muncă
☐ Servicii pentru vârstnici
☐ Servicii pentru copii/tineri
☐ Sănătate
☐ Transport
☐ Infrastructură
☐ Sprijin pentru persoane vulnerabile
☐ Dezvoltarea afacerilor/producătorilor locali
☐ Activități comunitare/culturale
☐ Alt răspuns: _____

34. Cât de familiarizat(ă) sunteți cu rolul Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE)?

☐ Nu am auzit de OCDE
☐ Am auzit de OCDE, dar nu cunosc rolul acesteia
☐ Cunosc în linii generale rolul OCDE
☐ Cunosc bine rolul OCDE

35. Cum credeți că ar influența aderarea României la OCDE viața oamenilor din mediul rural?

☐ Foarte negativ
☐ Mai degrabă negativ
☐ Nu ar avea nicio influență
☐ Mai degrabă pozitiv
☐ Foarte pozitiv
☐ Nu știu / Nu pot aprecia

BUNETI

Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, octombrie 2026

Chestionar adresat repezentanților întreprinderilor sociale

A. DATE GENERALE

1. Județ:

☐ Caraș-Severin
☐ Timiș
☐ Arad
☐ Bihor
☐ Cluj
☐ Sălaj
☐ Hunedoara
☐ Altele: _____

2. Mediul în care funcționează preponderent întreprinderea:

☐ Rural
☐ Urban
☐ Atât rural, cât și urban

3. Forma de organizare:

☐ Asociație/Fundație
☐ SRL
☐ Cooperativă
☐ Altele: _____

4. Anul obținerii atestatului de întreprindere socială:

_____

5. Întreprinderea are marcă socială?

☐ Da
☐ Nu
☐ Nu se aplică

6. Domeniul principal de activitate:

☐ Servicii sociale
☐ Producție
☐ Agricultură/alimentație
☐ Servicii
☐ Educație/formare
☐ Mediu/reciclare
☐ Turism/meșteșuguri
☐ Comerț
☐ Altele: _____

7. Numărul actual de angajați:

☐ 0

BUNETI

☐ 1–2
☐ 3–5
☐ 6–10
☐ peste 10

8. Întreprinderea angajează în prezent persoane aparținând unor grupuri vulnerabile?

☐ Da
☐ Nu
☐ Nu se aplică

9. Care sunt principalele grupuri/beneficiari ai misiunii sociale? (Puteți bifa mai multe variante.)

☐ Persoane vârstnice
☐ Copii și tineri
☐ Persoane cu dizabilități
☐ Persoane șomere / aflate în căutarea unui loc de muncă
☐ Persoane inactive sau cu dificultăți de integrare pe piața muncii
☐ Persoane și familii cu venituri reduse / aflate în risc de sărăcie
☐ Persoane din comunități rurale sau zone dezavantajate
☐ Persoane aparținând unor grupuri vulnerabile sau marginalizate
☐ Femei aflate în situații de vulnerabilitate
☐ Familii monoparentale
☐ Persoane fără adăpost sau aflate în risc de excluziune locativă
☐ Persoane care au nevoie de servicii sociale, educaționale sau de îngrijire
☐ Producători locali / mici fermieri / meșteșugari
☐ Comunitatea locală în ansamblu
☐ Protecția mediului / comunitatea beneficiază indirect prin activități de mediu și sustenabilitate
☐ Altele: _____

B. SUSTENABILITATEA ECONOMICĂ REALĂ

10. În ultimele 12 luni, în ce măsură veniturile generate de activitatea economică au acoperit cheltuielile curente ale întreprinderii?

☐ Integral
☐ Peste 75%
☐ 50–75%
☐ 25–49%
☐ Sub 25%
☐ Nu putem aprecia

11. Care sunt principalele surse de venit ale întreprinderii? (pot fi bifate mai multe)

☐ Vânzarea de produse/servicii
☐ Contracte cu instituții publice
☐ Finanțări nerambursabile
☐ Sponsorizări/donații
☐ Cotizații

☐ Altele: _____

12. Care este, aproximativ, ponderea veniturilor obținute direct din vânzarea de produse/servicii în veniturile totale?

☐ 0–10%
☐ 11–25%
☐ 26–50%
☐ 51–75%
☐ peste 75%
☐ Nu putem aprecia

13. În ultimele 12 luni a existat cel puțin o perioadă în care plata salariilor sau a cheltuielilor curente a fost dificilă?

☐ Da, frecvent
☐ Da, ocazional
☐ Foarte rar
☐ Nu
☐ Nu se aplică

14. Dacă nu ar fi existat finanțarea/proiectul prin care întreprinderea a fost înființată sau dezvoltată, considerați că activitatea ar fi existat și astăzi?

☐ Da, în aceeași formă
☐ Da, dar la o scară mai mică
☐ Probabil nu
☐ Nu
☐ Nu se aplică

15. Care este în prezent cea mai mare dificultate economică?

☐ Găsirea clienților/pieței
☐ Costurile salariale
☐ Costurile materiilor prime/utilităților
☐ Lipsa capitalului de lucru
☐ Lipsa personalului
☐ Concurența
☐ Accesul la achiziții publice
☐ Transport/distanță față de piață
☐ Altele: _____

16. Cât de optimist/ă sunteți că întreprinderea va putea funcționa sustenabil în următorii 3 ani?

☐ 1 – Deloc optimist/ă
☐ 2
☐ 3
☐ 4
☐ 5 – Foarte optimist/ă

C. MISIUNEA ȘI IMPACTUL SOCIAL

17. Care sunt principalele forme prin care întreprinderea produce impact social? (maximum 3)

☐ Crearea de locuri de muncă
☐ Integrarea persoanelor vulnerabile
☐ Servicii sociale
☐ Educație/formare
☐ Sprijin comunitar
☐ Dezvoltare rurală/locală
☐ Protecția mediului
☐ Valorificarea resurselor/produselor locale
☐ Altele: _____

18. Măsurați în mod sistematic rezultatele sau impactul social al activității?

☐ Da, prin indicatori clari
☐ Parțial
☐ Doar pentru raportări/proiecte
☐ Nu

19. Cât de dificil este să mențineți simultan activitatea economică și misiunea socială?

☐ 1 – Deloc dificil
☐ 2
☐ 3
☐ 4
☐ 5 – Foarte dificil

20. Misiunea socială generează costuri suplimentare față de o întreprindere obișnuită?

☐ Da, semnificative
☐ Da, moderate
☐ Foarte puține
☐ Nu
☐ Nu putem aprecia

21. Care sunt cele mai importante astfel de costuri/dificultăți?

☐ Costuri mai mari cu personalul, formarea și integrarea persoanelor vulnerabile
☐ Costuri pentru activitățile/serviciile sociale oferite beneficiarilor
☐ Costuri administrative, de raportare și timp suplimentar pentru gestionarea misiunii sociale
☐ Productivitate mai redusă sau necesitatea adaptării activității la nevoile angajaților/beneficiarilor
☐ Dificultatea de a obține venituri suficiente și de a practica prețuri care să acopere costurile
☐ Costuri suplimentare cu transportul, echipamentele, spațiile sau alte resurse necesare misiunii sociale
☐ Nu există costuri/dificultăți suplimentare
☐ Nu putem aprecia
☐ Altele: _____

D. UTILITATEA STATUTULUI DE ÎNTREPRINDERE SOCIALĂ

BUNETI

22. Care dintre următoarele beneficii concrete v-a adus până acum atestatul? (pot fi bifate mai multe)

☐ Acces la finanțări dedicate
☐ Creșterea credibilității
☐ Colaborări cu instituții publice
☐ Acces la noi clienți
☐ Parteneriate cu alte organizații
☐ Sprijin din partea AJOFM
☐ Vizibilitate/promovare
☐ Nu ne-a adus până în prezent niciun beneficiu concret
☐ Altele: _____

23. Dacă ați lua din nou decizia, ați solicita atestatul de întreprindere socială?

☐ Cu siguranță da
☐ Probabil da
☐ Probabil nu
☐ Nu
☐ Nu știu

24. Considerați că obligațiile asociate statutului sunt proporționale cu avantajele pe care acesta le oferă?

☐ Da
☐ Mai degrabă da
☐ Mai degrabă nu
☐ Nu
☐ Nu pot aprecia

E. RELAȚIA REALĂ CU INSTITUȚIILE PUBLICE

25. În ultimii 3 ani, ați colaborat cu una sau mai multe dintre următoarele instituții?

☐ Primărie/UAT
☐ Consiliu Județean
☐ AJOFM
☐ DGASPC
☐ Școală/instituție de învățământ
☐ Nu am colaborat cu instituții publice
☐ Altele: _____

26. Dacă DA, în ce a constat colaborarea? (pot fi bifate mai multe)

☐ Proiect comun
☐ Contract/furnizare de produse sau servicii
☐ Activități pentru grupuri vulnerabile
☐ Informare/consiliere
☐ Evenimente/consultări
☐ Punere la dispoziție de spații/resurse
☐ Altele: _____

27. Ați încercat să inițiați o colaborare cu o instituție publică și aceasta nu s-a concretizat?

☐ Da
☐ Nu
☐ Nu se aplică

28. Dacă DA, care a fost principalul motiv?

☐ Lipsa de răspuns/interes
☐ Proceduri/birocrație
☐ Lipsa unui mecanism clar de colaborare
☐ Lipsa bugetului
☐ Instituția nu cunoștea domeniul economiei sociale
☐ Oferta noastră nu a corespuns
☐ Altele: _____

29. Considerați că instituțiile publice cunosc suficient de bine modalitățile legale prin care pot colabora cu întreprinderile sociale?

☐ 1 – Deloc
☐ 2
☐ 3
☐ 4
☐ 5 – Foarte bine
☐ Nu pot aprecia

30. Cât de accesibile considerați instituțiile publice atunci când o întreprindere socială propune o colaborare?

☐ 1 – Deloc accesibile
☐ 2
☐ 3
☐ 4
☐ 5 – Foarte accesibile
☐ Nu pot aprecia

BUNETI

F. PERCEPȚIA ASUPRA ECONOMIEI SOCIALE ȘI A POLITICILOR PUBLICE

31. În ce măsură sunteți de acord cu următoarele afirmații?

1 = total dezacord | 2 = dezacord | 3 = nici acord, nici dezacord | 4 = acord | 5 = total acord

Afirmație	1	2	3	4	5	Nu știu
Statutul de întreprindere socială oferă avantaje concrete.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Birocrația asociată statutului este disproporționată față de beneficiile sale.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Autoritățile locale înțeleg rolul întreprinderilor sociale.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
AJOFM oferă informații și sprijin suficiente întreprinderilor sociale.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Instituțiile publice cunosc suficient posibilitățile de colaborare cu întreprinderile sociale.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Este mai dificil pentru o întreprindere socială din mediul rural să devină sustenabilă economic.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Misiunea socială generează costuri suplimentare greu de acoperit din piață.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Întreprinderea noastră ar putea continua activitatea și fără finanțări nerambursabile.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Produsele și serviciile întreprinderilor sociale pot fi competitive pe piață.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Economia socială poate contribui semnificativ la dezvoltarea comunităților rurale.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

BUNETI

G. BARIERE ȘI NEVOI

32. Care sunt cele mai importante obstacole pentru dezvoltarea întreprinderii dumneavoastră? (maximum 3)

☐ Lipsa finanțării/capitalului de lucru
☐ Acces redus la piață/clienți
☐ Birocrația
☐ Legislația neclară/inadecvată
☐ Lipsa personalului
☐ Costurile generate de misiunea socială
☐ Slaba colaborare cu instituțiile publice
☐ Lipsa facilităților specifice
☐ Necunoașterea economiei sociale de către populație/clienți
☐ Izolarea/distanța în mediul rural
☐ Altele: _____

33. De ce tip de sprijin aveți cea mai mare nevoie în următorii 2 ani? (maximum 3)

☐ Acces la finanțare
☐ Acces la piață/clienți
☐ Promovare
☐ Consultanță juridică/fiscală
☐ Formare/management
☐ Personal calificat
☐ Parteneriate cu instituții publice
☐ Rețele/parteneriate între întreprinderi sociale
☐ Facilitități fiscale
☐ Altele: _____

H. CE AR TREBUI SCHIMBAT?

34. Care dintre următoarele măsuri ar avea cel mai mare impact asupra economiei sociale? (maximum 3)

☐ Simplificarea legislației/procedurilor
☐ Finanțări dedicate și predictibile
☐ Facilități fiscale
☐ Informarea/formarea angajaților instituțiilor publice
☐ Mecanisme clare de colaborare public–social
☐ Facilitarea accesului la achiziții/piață
☐ Sprijin pentru angajarea persoanelor vulnerabile
☐ Rețele regionale de economie socială
☐ Promovarea economiei sociale către populație
☐ Altele: _____

35. Care ar trebui să fie prima măsură luată de autoritățile publice pentru a sprijini dezvoltarea economiei sociale?

☐ Facilitarea accesului la finanțare pentru întreprinderile sociale

☐ Facilități fiscale și reducerea unor costuri/taxe
☐ Simplificarea legislației și reducerea birocrației
☐ Facilitarea accesului întreprinderilor sociale la achiziții și contracte publice
☐ Programe de sprijin pentru menținerea și crearea locurilor de muncă pentru persoane vulnerabile
☐ Sprijin pentru promovarea și comercializarea produselor și serviciilor întreprinderilor sociale
☐ Informare, consiliere și sprijin specializat pentru întreprinderile sociale
☐ O mai bună colaborare între autoritățile publice și întreprinderile sociale
☐ Nu știu / nu pot aprecia
☐ Altele: _____

36. Dacă ați putea schimba un singur lucru în legislația sau politicile actuale privind economia socială, ce ați schimba?

☐ Aș simplifica legislația și obligațiile administrative/birocratice
☐ Aș introduce facilități fiscale mai clare pentru întreprinderile sociale
☐ Aș crea mecanisme de finanțare dedicate și mai predictibile
☐ Aș îmbunătăți accesul întreprinderilor sociale la achiziții și contracte publice
☐ Aș introduce măsuri mai eficiente pentru susținerea angajării persoanelor vulnerabile
☐ Aș crea forme de sprijin pentru întreprinderile sociale și după încheierea finanțărilor prin care au fost înființate
☐ Aș clarifica și îmbunătăți cadrul de colaborare dintre întreprinderile sociale și autoritățile publice
☐ Nu consider necesare schimbări importante
☐ Nu știu / nu pot aprecia
☐ Altele: _____

37. Cât de familiarizat/ă sunteți cu rolul Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE)?

☐ Nu am auzit de OCDE
☐ Am auzit de OCDE, dar nu cunosc rolul acesteia
☐ Cunosc în linii generale rolul OCDE
☐ Cunosc bine rolul OCDE

38. Cum considerați că ar influența aderarea României la OCDE dezvoltarea economiei sociale din țară?

☐ Foarte negativ
☐ Mai degrabă negativ
☐ Nu ar avea nicio influență
☐ Mai degrabă pozitiv
☐ Foarte pozitiv
☐ Nu știu / Nu pot aprecia

Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, octombrie 2026

Chestionar adresat instituțiilor publice

A. PROFILUL RESPONDENTULUI

1. Instituția în care lucrați:

☐ Primărie/UAT
☐ Consiliu Județean
☐ Instituție de învățământ
☐ AJOFM
☐ DGASPC
☐ Altele: _____

2. Județ:

☐ Caraș-Severin
☐ Timiș
☐ Arad
☐ Bihor
☐ Cluj
☐ Sălaj
☐ Hunedoara

3. Domeniul în care lucrați:

☐ Conducere
☐ Social
☐ Ocupare/forță de muncă
☐ Educație
☐ Dezvoltare locală/proiecte
☐ Achiziții/economic
☐ Relații cu publicul
☐ Altele: _____

4. De cât timp lucrați în sistemul public?

☐ sub 2 ani
☐ 2–5 ani
☐ 6–10 ani
☐ 11–20 ani
☐ peste 20 ani

B. CUNOAȘTEREA ECONOMIEI SOCIALE

5. Înainte de acest chestionar, ați auzit de termenul „economie socială”?

☐ Da și știu ce înseamnă
☐ Da, dar nu sunt sigur/ă ce înseamnă
☐ Am auzit termenul foarte puțin
☐ Nu

6. Fără a consulta o sursă externă, cum ați explica, în câteva cuvinte, ce este o întreprindere socială?

_____
_____
_____
_____

BUNETI

7. Care dintre următoarele caracteristici considerați că descriu o întreprindere socială? (pot fi bifate mai multe)

☐ Desfășoară activitate economică
☐ Urmărește o misiune/scop social
☐ Poate avea angajați
☐ Poate comercializa produse sau servicii
☐ Trebuie să lucreze exclusiv cu persoane vulnerabile
☐ Este obligatoriu un ONG
☐ Poate obține venituri din activitatea proprie
☐ Este finanțată exclusiv din fonduri publice/europene
☐ Nu știu

8. Cât de bine considerați că înțelegeți legislația privind economia socială?

☐ 1 – Deloc
☐ 2
☐ 3
☐ 4
☐ 5 – Foarte bine

9. Ați participat vreodată la o informare/formare privind economia socială?

☐ Da
☐ Nu
☐ Nu îmi amintesc

C. CONTACTUL REAL CU ÎNTREPRINDERILE SOCIALE

10. Cunoașteți personal sau prin activitatea profesională cel puțin o întreprindere socială?

☐ Da
☐ Nu
☐ Nu sunt sigur/ă

11. Există, din câte știți, întreprinderi sociale în localitatea/județul în care lucrați?

☐ Da
☐ Nu
☐ Nu știu

12. Instituția în care lucrați a colaborat în ultimii 3 ani cu o întreprindere socială?

☐ Da
☐ Nu
☐ Nu știu

13. Dacă DA, în ce a constat colaborarea?

☐ Proiect comun
☐ Furnizare de produse/servicii
☐ Activități pentru persoane vulnerabile
☐ Ocuparea/integrarea unor persoane vulnerabile
☐ Evenimente/consultări
☐ Finanțare/sprijin
☐ Altele: _____

14. Dacă a existat o colaborare, cum apreciați experiența?

Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, octombrie 2026

☐ 1 – Foarte slabă
☐ 2
☐ 3
☐ 4
☐ 5 – Foarte bună
☐ Nu se aplică

BUNETI

D. PERCEPȚIA ASUPRA ÎNTREPRINDERILOR SOCIALE

15. În ce măsură sunteți de acord cu următoarele afirmații?

1 = total dezacord | 2 = dezacord | 3 = nici acord, nici dezacord | 4 = acord | 5 = total acord

Afirmație / domeniu	1	2	3	4	5	Nu știu
Întreprinderile sociale pot contribui real la rezolvarea problemelor comunității.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Întreprinderile sociale pot crea locuri de muncă sustenabile.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Întreprinderile sociale pot furniza servicii de care comunitățile rurale au nevoie.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Întreprinderile sociale pot fi parteneri serioși pentru instituțiile publice.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Produsele și serviciile unei întreprinderi sociale pot fi competitive pe piață.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Întreprinderile sociale depind prea mult de finanțări nerambursabile.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Întreprinderile sociale sunt dificil de diferențiat de ONG-urile obișnuite.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Statutul de întreprindere socială este insuficient cunoscut în instituțiile publice.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Instituțiile publice nu știu suficient de bine cum pot colabora cu întreprinderile sociale.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Economia socială este relevantă pentru dezvoltarea comunităților rurale.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

E. CAPACITATEA INSTITUȚIONALĂ

16. Considerați că, în instituția dumneavoastră, există suficiente cunoștințe despre economia socială?

☐ Da
☐ Mai degrabă da
☐ Mai degrabă nu
☐ Nu
☐ Nu pot aprecia

17. Dacă o întreprindere socială ar solicita mâine o colaborare cu instituția dumneavoastră, ați ști către ce departament/persoană trebuie îndrumată?

☐ Da
☐ Probabil da
☐ Probabil nu
☐ Nu

18. Considerați că instituția dumneavoastră cunoaște instrumentele legale prin care poate sprijini sau colabora cu întreprinderile sociale?

☐ Da, foarte bine
☐ Într-o anumită măsură
☐ Foarte puțin
☐ Deloc
☐ Nu pot aprecia

19. În instituția dumneavoastră există o persoană/un compartiment care se ocupă de relația cu ONG-urile sau întreprinderile sociale?

Barometrul Economiei Sociale și al Participării Civice în Mediul Rural, octombrie 2026

☐ Da
☐ Nu
☐ Nu știu

20. Economia socială apare în strategii, planuri sau documente de dezvoltare relevante pentru instituția dumneavoastră?

☐ Da
☐ Nu
☐ Nu știu

BUNETI

F. DISPONIBILITATEA REALĂ DE COLABORARE

21. Cât de deschisă considerați că ar fi instituția dumneavoastră să colaboreze cu o întreprindere socială în următoarele domenii?

Afirmație / domeniu	Foarte deschisă	Deschisă	Puțin deschisă	Deloc	Nu știu
Servicii pentru persoane vârstnice	☐	☐	☐	☐	☐
Activități pentru copii și tineri	☐	☐	☐	☐	☐
Integrarea persoanelor vulnerabile	☐	☐	☐	☐	☐
Servicii de întreținere/spații verzi	☐	☐	☐	☐	☐
Activități educaționale	☐	☐	☐	☐	☐
Protecția mediului	☐	☐	☐	☐	☐
Valorificarea produselor locale	☐	☐	☐	☐	☐
Proiecte de dezvoltare comunitară	☐	☐	☐	☐	☐

22. Dacă o întreprindere socială ar furniza un produs sau serviciu de calitate, instituția dumneavoastră ar lua în considerare achiziționarea acestuia, în condițiile legii?

☐ Da
☐ Probabil da
☐ Probabil nu
☐ Nu
☐ Nu știu

23. Ce v-ar face să aveți mai multă încredere într-o întreprindere socială? (maximum 3)

☐ Experiența demonstrată
☐ Recomandări/referințe
☐ Rezultate măsurabile
☐ Stabilitate financiară
☐ Personal calificat
☐ Transparență
☐ Cunoașterea organizației la nivel local
☐ Parteneriate anterioare cu instituții publice
☐ Altele: _____

G. BARIERELE REALE

24. Ce împiedică, în opinia dumneavoastră, o colaborare mai bună între instituțiile publice și întreprinderile sociale? (maximum 3)

☐ Instituțiile nu cunosc suficient domeniul
☐ Întreprinderile sociale sunt prea puțin cunoscute
☐ Legislația/procedurile sunt neclare
☐ Birocrația
☐ Lipsa finanțării
☐ Lipsa încrederii
☐ Lipsa unor persoane responsabile de această relație
☐ Puține întreprinderi sociale active local
☐ Capacitatea redusă a unor întreprinderi sociale
☐ Lipsa interesului instituțiilor publice

☐ Lipsa interesului întreprinderilor sociale
☐ Nu există obstacole semnificative
☐ Altele: _____

25. Din experiența dumneavoastră profesională, care este cea mai mare problemă a economiei sociale în prezent?

☐ Accesul dificil la finanțare și lipsa unor surse predictibile de finanțare
☐ Dificultatea întreprinderilor sociale de a deveni sustenabile economic
☐ Legislația neclară sau prea birocratică
☐ Lipsa facilităților și măsurilor concrete de sprijin din partea statului
☐ Colaborarea redusă dintre instituțiile publice și întreprinderile sociale
☐ Accesul dificil la piață și la achiziții/contracte publice
☐ Gradul redus de cunoaștere și înțelegere a economiei sociale
☐ Dificultatea de a angaja și menține în activitate persoane din grupuri vulnerabile
☐ Capacitatea redusă a unor întreprinderi sociale de a funcționa după încheierea finanțării inițiale
☐ Nu consider că economia socială se confruntă cu probleme majore
☐ Nu cunosc suficient domeniul pentru a aprecia
☐ Altele: _____

H. CE AR TREBUI SCHIMBAT?

26. Care dintre următoarele măsuri ar avea cel mai mare impact? (alegeți maximum 3)

☐ Informarea angajaților instituțiilor publice
☐ Formarea personalului din administrație
☐ Simplificarea legislației/procedurilor
☐ Finanțări dedicate întreprinderilor sociale
☐ Facilități fiscale
☐ Mecanisme mai clare de colaborare public–social
☐ Rețele locale/regionale de economie socială
☐ Promovarea întreprinderilor sociale către populație
☐ Facilitarea accesului la piață
☐ Sprijin pentru angajarea persoanelor vulnerabile
☐ Altele: _____

27. Cine considerați că ar trebui să aibă rolul principal în dezvoltarea economiei sociale?

☐ Guvernul/instituțiile centrale
☐ Autoritățile locale
☐ AJOFM
☐ ONG-urile
☐ Întreprinderile sociale
☐ Mediul privat
☐ Toți, prin colaborare
☐ Altele: _____

28. Considerați că economia socială poate avea un rol mai important în următorii 5 ani în comunitățile rurale?

☐ Cu siguranță da
☐ Probabil da
☐ Probabil nu
☐ Nu
☐ Nu știu

29. Care ar trebui să fie prima măsură luată pentru ca acest lucru să se întâmple? (Bifați o singură variantă.)

☐ Informarea și formarea personalului din instituțiile publice cu privire la economia socială
☐ Clarificarea legislației și a mecanismelor prin care instituțiile publice pot colabora cu întreprinderile sociale
☐ Crearea unor mecanisme concrete de colaborare între instituții și întreprinderile sociale
☐ Facilitarea accesului întreprinderilor sociale la achiziții și contracte publice
☐ Introducerea unor facilități și măsuri de sprijin pentru întreprinderile sociale
☐ Organizarea periodică de întâlniri și consultări între instituțiile publice și întreprinderile sociale
☐ Identificarea și promovarea întreprinderilor sociale și a serviciilor/produselor oferite de acestea la nivel local
☐ Nu știu / nu pot aprecia
☐ Altele: _____

30. Cât de familiarizat(ă) sunteți cu rolul Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE)?

☐ Nu am auzit de OCDE
☐ Am auzit de OCDE, dar nu cunosc rolul acesteia
☐ Cunosc în linii generale rolul OCDE
☐ Cunosc bine rolul OCDE

31. Cum considerați că ar influența aderarea României la OCDE activitatea instituțiilor publice din mediul rural?

☐ Foarte negativ
☐ Mai degrabă negativ
☐ Nu ar avea nicio influență
☐ Mai degrabă pozitiv
☐ Foarte pozitiv
☐ Nu știu / Nu pot aprecia

BUNETI